

LIAUDIES BALSAS

KANADOS LIETUVIŲ SAVAITRASTIS

The PEOPLE'S VOICE, Lithuanian Weekly, Published by the Lithuanian Press Association, 160 Claremont St., Toronto 3, Ontario

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, Ottawa.

Kaina 10 ct.

Nr. 14

Penktadienis, Balandžio (April) 17, 1959, Toronto, Ontario

M E T A I XXVIII

Dullesas ir Adenaueras Apleidžia Aktyvios Diplomatinės Kovos Lauką

WASHINGTON. — Vals-tybės sekretorius J. F. Dullesas vėl atkrito ir orlaiviu buvo atgabentas iš Floridos į Washingtoną ir paguldytas Walter Reedo militarinėje ligoninėje. Jis išsėjos Floridoje po ilgoko gydymo spinduliais nuo vėžio reiškinių.

Dabar darosi aišku, kad Dullesas nebegalės grįžti į valstybės sekretoriaus pareigas ir bus priverstas galutinai užleisti vietą kitam kam. Jo sveikata nebeįsigrįžta į aktyvią diplomatinę kovą.

Tas reiškia, kad ateinantį mėnesį užsienio reikalų ministrų konferencijoje jis jau nedalyvaus. Jo vietą greičiausiai užims dabar einęs valstybės sekretoriaus pareigas Dulleso pavaduotojas.

Čia yra kalbama, kad be Dulleso nebus kam paveikti Adenauerą ir jo sėbrus, kurie laikosi labai kietos politikos Berlyno klausimu. Tik Dullesas galėjęs turėti įtakos į Adenauerą.

Bet ir Adenaueras jau neilgai dalyvaus aktyvioje diplomatinėje kovoje. Jis sutiko būti nominuotu į Vakarų Vokietijos prezidentus. O Vakarų Vokietijos prezidentas yra tikrai titulinis asmuo. Jis nevaizduoja svarbios rolės diplomatijoje.

Dullesui ir Adenauerui išėjus, susidarys proga pastatyti jaunesnius, lankstesnius žmones jų vietoje. Ar taip ir bus, sunku pasakyti. Kas liečia amerikiečius, atrodo, kad jie veikiausiai eis prie minkštesnės, lankstesnės taktikos. Vokiečiai, tačiau, gali laikytis savo vietoje. Dešinieji mato, kad bent koks pagerinimas padėtyje nebūtų naudingas jų srovei. Ypatingai jie baidosi nenori bent kokio pripažinimo Rytų Vokietijos autoritetu.

Atskirį asmenys, žinoma, nenustato šalių politikos. Adenauero ir Dulleso išėjimas gali nieko nepakeisti. Bet gali susidaryti proga valdantiems sluoksniams pasinaudoti šiuo ir įnešti šokių tokių pakeitimų.

DVASIŠKIAI KALTINA ARMIJĄ KANKINIME

PARYZIUS. — Trisdešimt penki francūzai Romos katalikų kunigai, savo laiške savo vyskupams skundžiasi, kad francūzų kariuomenė kankina ir žudo musulmonus Alžirijoje.

Tie kunigai tarnauja francūzų armijoje Alžirijoje kapelionais.

Suimtieji baidomi mušami ir kitaip kankinami, kartais iki mirties, sako kunigai. Dažnai nusmerkiama mirtin ir sušaudomi nekompetentiškų teisėjų.

Pakistanas Nušovė Indijos Orlaivį

KARACHI. — Pakistano orlaiviai nušovė virš savo teritorijos Indijos bombėrį. Vyriausybė teigia, kad Indijos bombėris, kad ir neginkluotas, skrido virš Pakistano žemės fotografuodamas militarus įrengimus.

Indijos vyriausybė teigia, kad orlaivis dėl navigacinių klaidų išklėjo iš kelio ir pateko į Pakistano teritoriją.

Dėl šito incidento abiejų šalių santykiai, nepergeriausiai ir be to, gerokai įsitempė. Indija galvoja apie ginklavimą savo orlaivių, kurie skraidys Pakistano pasienyje.

Orlaivininkai, kurie parašiusiais nusileido, leidžiami grįžti į Indiją.

KĄ SAKO TSRS APIE ADENAUERIO REIKALĄ

MASKVA. — Tarybų Sąjungos žinių agentūra TASS sako, kad Vakarų Vokietijos kanclerį Adenauerį privertė sutikti kandidatuoti prezidentu vidujiniai krikščionių demokratų partijoje nesutikimai dėl užsienio politikos linijos.

Kanc. Adenauerio Tarybų Sąjungos atžvilgiu užsipyrimas krikščioniams demokratams sudarė gana rimtą pavojų pralaimėti socialdemokratų labai būsimus kitais metais generalinius rinkimus.

BALTIEJI ALŽIRIJOJ VĖL KELIA GALVAS

ALŽYRAS. — Alžirijos baltieji, vyriausiai francūzai, grumojasi nauju sukilimu prieš valdžią. Jie skundžiasi, kad jų sukilimo metu iškelti reikalavimai buvo apeiti, praskiesti.

Girdi, jie buvę apgauti.

Jau 5,000 Unijistų Pikietavo Kongresą

WASHINGTON. — Virš 5,000 unijistų pikietavo Kongresą, reikalaujanti daugiau viešų darbų, trumpesnių darbo valandų, didesnės nedarbo apdraudos. Vien tik iš Chicagos unijistai atvyko net šešiais traukiniais.

Tai pradžia AFL-CIO unijistų veiklos paveikti Kongresą imtis praktiškų žingsnių kovai prieš nedarbą. Netrukus unijistai pribus iš kitų miestų.

Kaip tik išvakarėse unijistų pikietaavimo Prekybos sekretorius L. L. Strauss paskelbė, būk kovo mėnesyje "nedarbas sumažėjo".

Lotynų Amerikoje Siaučia Reakcija

MEXICO CITY. — Politinė policija daro kratas Komunistų partijos centruose ir areštuoja veikėjus. Buvo suimta virš 3,000 geležinkeliečių, šimtai jų tebelaikomi militariuose kalėjimuose. Policija giriasi, būk ji suėmus daug literatūros, kursantėms geležinkeliečius į streiką.

Siaučia reakcija ir Pietų Amerikoje. Buenos Aires mieste suimta daug unijistų ir peronistų. Komercinė spauda reikalauja, kad Argentina nutrauktų diplomatinius ryšius su Tarybų Sąjunga.

Urugvajuje Jungtinėms Valstijoms pataikaujanti spauda siūlo nutraukti diplomatinius ryšius su Tarybų Sąjunga ir nevesti su ja prekybos.

Ant Visko po Truputį Sudarys Nemažą Naštą

OTTAWA. — Diefenbakerio vyriausybė pakėlė taksus labai gudriai. Ji neužkrovė didelių taksų ant pajamų. Faktinai, mažiausiai uždirbantiems neuždėjo naujų taksų. Bet vistiek nauji taksai po truputį ant visko sudarys nemažą naštą, ypač neturintiems sluoksniams.

Pavyzdžiui, kiekvienas taksų mokėtojas turės vienu procentu daugiau mokėti į senatvės pensijų fondą. Čia jau susidaro keli desėtkai dolerių per metus. Paskui kiekvienas rūkorius mokės daugiau už cigaretes. Kiekvienas gėrimų lašas kainuos daugiau. Kainuos daugiau automobiliai. Daug kas kainuos daugiau. Ir per metus

Pietų Afrika Nori Atskirti Studentus

CAPE TOWN. — Pietų Afrikos parlamentas užgyrė iš principo vyriausybės įstatymą, kad būtų įvesta pilna segregacija universitetuose. Tai yra, kad tarp baltųjų studentų nebūtų spalvotų, o tarp spalvotų — baltųjų.

Bus įsteigti atskiri universitetai dėl spalvotųjų studentų. Iki šiol buvo priimami į esamuosius, kur mokėnasi baltieji.

Balsuojant pirmu kartu už įstatymą balsavo 100 atstovų, o prieš 55.

Opozicijos lyderis sakė, kad Afrikos atsinešimas linkui negrų ir kitų spalvotųjų kelia pasipiktinimą visame pasaulyje, bet segregacijos šalininkai to nepaiso.

ALGER HISS GAVO LEIDIMĄ IŠVYKTI

WASHINGTON. — Vals-tybės departamentas davė pasportą Algeriui Hiss išvykti į užsienį.

Hiss buvo apkaltintas šnipinėjime Tarybų Sąjungos naudai ir buvo nuteistas 5 metams kalėjimo. Dabar jis tą bausmę yra atlikęs.

Jis planuoja aplankyti Britaniją, Prancūziją, Olandiją ir kitas šalis.

kiekvienam kainuos gražią sumą daugiau.

Reikia dar atsiminti, kad federaliai mokesčiai nėra viskas. Kokios nors nuosavybės savininkai daugumoje miestų ir miestelių turės mokėti daugiau taksų už savo nuosavybes. Pabrangsta van duo. Tiesa, gal ne kiekvieno vietoj. Bet torontiečiai ir priemiesčių gyventojai turės mokėti žymiai daugiau už vandenį.

Taigi, jeigu darbininkai ir yra išsiderėję bent kokį priedą prie savo uždarbio, faktinai jie išsiderėjo ne sau, o valdžiai. Tą visą priedą turės išmokėti taksais ir perkant gyvenimo reikmenis. Bet ne visi yra išsiderėję priedus. Kitiems reiks mokėti iš tokių pat uždarbių, kokie buvo iki šiol.

Tokia tai "prosperitė", apie kurią ponai kalba. Ji nėra jokia prosperitė didžiuliam darbo žmonių.

Tas viskas atsitinka, kaip matome, po to, kai visokios valdžios, pradedant federale ir baigiant miestų, rinkimų metu žadėjo sumažinti taksus. Rinkimų metu visi jie šaukė, kad taksai ir taip jau lenkia žmones į kuprą.

Reikalauja Iširti Smallwoodo Įstatymus

TORONTO. — Toronto West Presbiterij (United Church) priėmė rezoluciją, reikalaujančią, kad federalė vyriausybė iširtų Newfoundlando įstatymus, kuriais uždaromos dvi darbininkų unijos.

Presbiterijos pirmininkas Rev. G. W. Lynd pareiškė, kad bažnyčios pareigą rodyti pavyzdį, kada yra reikalingas.

Tuo tarpu Newfoundlando United Church lyderis Rev. A. N. Holmes sako, kad toks torontiečių pasielgimas užduoda mirtiną smūgį Newfoundlando dvasiškijai, kuri rėmė premjerą Smallwoodą. Jo manymu, United Church Newfoundlando gali subyrėti dėl tokio pasielgimo Toronto.

Pasidairius po Kanadą

Finansų ministras Flemingas pranešė, kad federalės vyriausybės deficitas praėjusiais finansiniais metais, kurie užsibaigė kovo 31 dieną, siekė \$616,000,000. Tokio deficito taikos metu dar nėra buvę.

Pajamų buvo \$4,770,800,000 arba 5.5 procento mažiau, negu metais atgal. Gi išlaidų susidarė \$5,387,400,000 arba 5.9 procento daugiau, negu metais atgal. Išlaidos būtų buvusios \$211,800,000 didesnės, jeigu nebūtų buvus ta suma paimta iš ypatingo apsigynimo fondo, kuris buvo įsteigtas keli metai atgal.

Toronto miesto ir nekurį priemiesčių gyventojai šiais metais turės mokėti didesnius taksus už savo namus. Taksai padidėsia nuo \$25.00 iki \$30.00 ant namo.

Iškyla viršūn, kad nekurie pareigūnai ima labai aukštas algas. Pavyzdžiui, kaip nurodė kontrolierius Denisonas, apšvietos direktorius gauna \$22,000 daugiau, negu visos Ontarijos apšvietos direktorius. Kiti valdininkai taipgi ima didesnes algas.

Pereitą savaitę tarp Toronto ir Hamiltono buvo didelė prekinio traukinio nelaimė. Net 29 vagonai nusirito nuo rėlių iš 67.

Apskaičiuojama, kad nuostoliai sieks \$500,000.

Iš žmonių, kurių buvo penki, nė vienas nenukentėjo.

Atrodo, kad kanadiečiai turistai išleidžia daugiau pinigų užsieniuose, negu užsieniečiai Kanadoje.

Praėjusiais metais kanadiečiai išleido užsieniuose \$544,000,000, o užsieniečiai Kanadoje \$352,000,000.

Ekspertai aiškina, kad kanadiečiai nemoka priimti svečius. Girdi, neteisinga ruošti viską taip, kad užsieniečiai juostųsi kaip namie. Ir kam, pavyzdžiui, amerikiečiui važiuoti į Kanadą, jeigu Kanadoje jis neris nieko skirtingo?

Esą, reikia paruošti maistą ir visa kita taip, kad svečiai nesijaustų kaip namie.

Ontarijos CCF lyderis siūlo, kad vyriausybė paimtų automobilių apdraudą į savo rankas. Vyriausybė galėtų numušti apdraudos mokesčius, nes ji nesiektų pelno.

Privatiškos kompanijos, kaip žinia, baisiai plėšia už apdraudą.

Calgario miesto majoras, kaip atrodo, turi nelabai kokią atmintį. Truko du metu, kol jis "atsiminė", kad reikia sugrąžinti 35 maišus cemento, kuriuos jis buvo pasiskolinęs.

Bet atmintis jam sugrįžo tikrai po to, kai buvo pradėta viešai kalbėti apie tai, būk majoras paėmęs iš miesto sandėlio cementą savo vasmarnio statybai.

Premjeras Diefenbakeris pasižadėjo peržiūrėti imigracijos patvarkymus. Jei bus surasta, kad kai kur patvarkymai per griežti, sako jis, tai jie bus ištaisyti.

"Mūsų šalyje negali būti jokios diskriminacijos", pareiškė jis.

Ottawoje eina gandai, kad vyriausybė gali pakeisti apdraudos nuo nedarbo įstatymą.

Galimas daiktas, kad bus grįžtama prie 52 savaičių, kaip buvo anksčiau. Už tai, kad daugelyje atsitikimų vyriausybė priversta mokėti apdraudą ir pasibaigus 32 savaitėms, kuomet bedarbis negali darbo gauti.

Kanadietis

Ar žinote, Kad:

Kanadoje sandėliuose yra 3,195,000 bušelių obuolių, 25,000 bušelių kriaušių, 41,394,000 svarų įvairių uogų, 905,400,000 svarų bulvių, 291,000 bušelių cibulių, 35,000 bušelių kopūstų, 25,000 dėžių įvairių daržovių. 79,960,000 svarų sušaldytos mėsos ir 19,376,000 svarų šviežios mėsos, 6,619,000 svarų taukų, 70,879,000 svarų sviesto, 38,891,000 svarų sūrio, 26,017,000 svarų pieno, 5,477,000 šaldytų kiaušinių.

Kalakutų, vištų, žąsų ir ančių — 40,055,000 svarų.

Montrealietis

Bagdadas Užginčija Pletkus

KAIRAS. — Bagdado radijas užginčija paleistus iš Kairo gaudus, jog Tarybų Sąjunga šimtais gabena ginkluotus kurdus Irakan Suezio kanalu garlaiviais.

Bagdado radijas sako, jog tie "800 savanorių kurdų", apie kurių gabenimą kalba Egipto spauda ir radijas, yra tik grupė kurdų vyrų, moterų ir vaikų, grįžtančių Irakan, pabėgusių Tarybų Sąjungon monarchijos laikais nuo teroro.

Jie dabar grįžta tėvynėn, namo.

Paieškojimas

Paieškau savo sesers sūnų Gužį Vytautą-Lionginą, sūnų Petro, nuo 1947 m. ar kiek vėliau apsigyvenusį Kanadoje.

Prašau atsilipti ar žinantieji jo adresą pranešti, už ką iš anksto dėkoju.

Stefanija Bernotavičienė
Rotušės 28-2, Kaunas.
Lithuania, USSR

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komiteto Įsteigtas

KNYGYNAS

160 CLAREMONT ST., TORONTO, ONT.

Teikia veltui pasiskaitymui įvairių lietuviškų knygų, daugumoje pokariniais metais išleistų Tarybų Lietuvoje.

Norintieji naudotis knygynu turi pasimokėti \$5.00 kaurciją, kuri grąžinama nustojus naudotis knygynu.

Krygos duodamos vienam mėnesiui. Po mėnesio nesugrąžinę ir nepersirašę knygas, turi mokėti po \$1.00 už kiekvieną pavėluotą mėnesį.

Paštu užsisakantieji knygas turi apmokėti persiuntimo išlaidas.

Knygynas atdaras penktadieniais nuo 7 iki 8.30 val. vakarais ir ketvirtadieniais nuo 2 iki 4 val. po piet.

Zemiau talpiname po dalį knygų sąrašo. Norinčius naudotis knygynu prašome išsikirpti juos ir užsisakant paštu naudoti knygos numerį.

MIRTIFIS ŠOKIS. B. Kelermanas. Romanas. Knyga 530 puslapių. Knygyne Nr. 289.

PINGVINŲ SALA. Anatolis Fransas. Apysaka. Knyga 352 puslapių. Knygyne Nr. 290.

VAISVILA, Žemaičių Baudžiauninkų Vadas. St. Vainekienė. Romanas. Knyga 212 puslapių. Knygyne Nr. 291.

GIRO! AIDI ŠUVIAI. P. Kutka. Partizano atsiminimai. Knyga 284 puslapių. Knygyne Nr. 292.

VĒLINĖS. A. Mickevičius. Poema. Knyga 376 puslapių. Knygyne Nr. 293.

LIAUDZIAI PAKILUS. K. Klorys. Iš atsiminimų. Knyga 212 puslapių. Knygyne Nr. 294.

KECO ŽVAIGZDĖ. A. Beliajevas. Mokslinė fantastinė apysaka. Knyga 196 puslapių. Knygyne Nr. 295.

EMIGRANTAI. L. Tolstojus. Apysaka. Knyga 366 puslapių. Knygyne Nr. 296.

1957 METŲ LIETUVIŲ TARYBINĖ LITERATŪRA. Pranešimai ir diskusiniai pasisakymai. Knyga 326 puslapių. Knygyne Nr. 297.

MŪSŲ RAŠYTOJAI. V. Kubilius. Publicistika - kritika. Knyga 304 puslapių. Knygyne Nr. 298.

PETRAS CVIRKA SATYRIKAS. D. Jūdelevičius. Knyga 296 puslapių. Knygyne Nr. 300.

RAMBYNO BURTININKAS. P. Tarasanka. Apysakos. Knyga 260 puslapių. Knygyne Nr. 301.

VALERIJA VALSIŪNIENĖ. Rinktiniai raštai; pirmas tomas. Poezija. Knyga 544 pusl. Knygyne Nr. 302.

VALERIJA VALSIŪNIENĖ. Rinktiniai raštai. Antras tomas. Proza. Knyga 384 puslapių. Knygyne Nr. 303.

INŽINIERIAUS GARINO HIPERBOLOIDAS. A. Tolstojus. Apysaka. Knyga 340 pusl. Knygyne Nr. 305.

ITALŲ KRONIKOS. Stendalis. Knyga 356 puslapių. Knygyne Nr. 304 ir 326.

KOVOTSKIS. V. Smerlingas. Biografinis aprašymas. Knyga 256 puslapių. Knygyne Nr. 306.

APSAKYMAI. Įvairių autorių. Knyga 232 puslapių. Knygyne Nr. 307.

PERLŲ ŽVEJAI. Mirko Pašekas. Apysaka. Knyga 160 puslapių. Knygyne Nr. 308.

DRĄSIOS ŠIRDYS. P. Štaras. Aprašymai iš partizanų kovų. Knyga 112 puslapių. Knygyne Nr. 309.

KAZOKAI. L. Tolstojus. Kaukazo apysaka. Knyga 296 puslapių. Knygyne Nr. 310.

TARYBŲ LIETUVOS RAŠYTOJAI. Telpa pačių rašytojų parašytos jų autobiografijos, taipgi chronologija ir biografijos. Knyga 576 puslapių. Knygyne Nr. 311.

ATAVIJA PRAKSIMA. L. Laginas. Fantastinis romanas. Knyga 528 puslapių. Knygyne Nr. 312.

ORO PARDAVEJAS. A. Beliajevas. Apysakos. Knyga 164 puslapių. Knygyne Nr. 313.

KAIP AŠ GAUDŽIAU ŽIOGIUKUS. B. Žitkovas. Apysakos mai taikyti jaunamėčiams. Knyga 120 puslapių. Knygyne Nr. 314.

GĒLIŲ SALA. M. Sadovianu. Apysaka. Knyga 190 puslapių. Knygyne Nr. 315.

BEMBIS. F. Zaltenas. Miško apysaka vaikams. Knyga 152 puslapių. Knygyne Nr. 316.

Knyga, Šviesa, Meilė ir Laimė

SAULĖS RŪSTYBĖ. Kaip iš jaunatvės fontano trykšta iš šitos knygos (romano) ne tik tai vaikystės bei jaunystės poezija, bet drauge ir viduramžio vaisingas, kūrybingas gyvenimas, džiaugsmas, meilė ir laimė. 311 psl. Kaina tik \$2.

ČIKAGOS ŠEŠELIAI. Baisiai aštrūs šiurpuliai eina per visą skaitytojo kūną, kai jis šitos knygos apsakymus skaito ir mato, kaip žmonės vargsta ir kenčia po karaliaus dolerio padu. 316 psl. Kaina \$2.

ŠIRDIES RŪMAI. Ir džiaugsmo, ir liūdesio ašarų nesulaiko skaitytojas, kai jis šitą knygą (romaną) skaito ir jaučia, ir mato — ką? Jis pats ras skaitydamas. 449 psl. Kaina \$2.

SLIAPTARNIAI. Šita didelė knyga labai vaizdingai parodo Amerikos lietuvių ne tik tai vargus, kovas ir kančias svetimoje žemėje, bet kartu ir labai didelę meilę savo gimtiniam kraštui ir jo žmonėms. 652 psl. Kaina tik \$2!

Visos 4 knygos sykiu tik už \$5!

AMERIKOS LIETUVIAI IR ANGLISKŲJŲ SKOLINIŲ ŽODYNAS. Čia tai jau tikriausiai skaitytojas ras pačius svarbiausius Amerikos lietuvių kultūrinio gyvenimo bruožus ir vartojamas jų kalbos gyvus vaizdus. 366 psl. Kaina \$5.

Visos 5 knygos drauge tik už \$8.

Jau šimtai šitų knygų išsiųsta į Lietuvą ir gauta labai daug nuoširdžių laišku, rodančių Lietuvos žmonių didelę meilę Amerikos lietuvių knygoms, kurių jie dieną naktį laukia, o kai gauna, tai jos eina per rankų rankas... (Knygas siunčiame Lietuvon už tą pačią kainą; persiuntimo kaštus apmokame.)

DR. ALG. MARGERIS, 3325 S. HALSTED ST.,
Chicago 8, Ill.

TARYBŲ LIETUVOJ

Dar Viena Gamykla

KAPSUKAS. — "Automobilių atsarginių dalių fabriku", — tokiu adresu neseniai į Kapsuką atėjo telegramos iš Maskvos ir Kijevo. Broliškų respublikų įmonių darbininkai pranešė kapsukiečiams džiugią žinią: jiems siunčiama automobilių metalo apdirbimo staklių siunta.

Tai pirmieji įrengimai naujajai pramonės įmonei. Kol kas fabriko dar nėra: jis tik pradamas kurti tarprajoninių kapitalinių remonto dirbtuvių bazėje. Greitu laiku netoli cukraus fabriko, kur anksčiau buvo šiluminė elektrinė, bus pradėtos montuoti sudėtingos staklės ir kiti įrengimai. Jau liepos mėnesį naujas fabrikas duos respublikai pirmąją produkciją. Iki metų pabaigos fabriko darbininkai pagamins įvairaus diametro varželių ir sraigčių varžtų automobiliams daugiau kaip už 600,000 rublių.

Automobilių atsarginių dalių fabrikas — antroji septynmečio įmonė Kapsuke. Netrukus čia pradės veikti daržovių ir vaisių perdirbimo fabrikas.

Taksi Kapsuko Gatvėsė

KAPSUKAS. — Skubu zootechnikuman į paskaitą...
— Man į RTS...
— Mane pavėžėkite iki Vilkaviškio.

— Prašau, — mandagiai atidaro vairuotojas mašinos dureles, ir gražuolė "Volga" skrieja miesto gatvėmis.

Lengvosios mašinos "Volga" su šachmatiniais ornamentais tik prieš kelias dienas pradėjo kursuoti mieste. Kapsukiečiai noriai naudojami taksi paslaugomis ne tik susisiekimui mieste, bet ir kelionėms į Kauną, Vilkaviškį, Kalvariją ir kitur.

Kartonas iš Durpių

KAUNAS. — Kartono gamybai sunaudojami milžiniški vertingos celiuliozės kiekiai. Šiam celiuliozės kiekiui gauti reikalinga sunaudoti penkis kartus tiek medienos.

Valstybinio mokslinio technikos komiteto prie Lietuvos TSR Ministrų Tarybos popieriaus pramonės specialistai pritarė Klaipėdos celiuliozės kombinato inžinerijos — technikos darbuotojų iniciatyvai vietoj celiuliozės naudoti pakaitalą — durpes. Ypač tam tinka aukštapelkės durpės, kuriose yra daug plaušo masės. Kombinate atlikti bandymai davė gerus rezultatus. Pagaminimas pirmasis šimtas tonų kartono yra aukštos kokybės. Šis kartonas ypač gerai sugeria bitumą. Iš tokio kartono pagaminta medžiaga minkštai dangai — toli yra žymiai geresnis už įprastinį.

Kartono gamyboje celiuliozė dalinai pakeitus durpėmis, vien Klaipėdos kombinatas per metus sutaupys beveik devynis milijonus rublių.

Naujos Kuliamosios

Nemažai padirbėjo Vilniaus "Neries" žemės ūkio mašinų gamyklos kolektyvas. Jie išleido geras kuliamosias, kolūkiečiai jomis patenkinti, bet konstruktoriai vis tiek nerimo, kol pagamins ir išbandė naują kuliamosios "Neris-59" modelį. Naują kuliamąją aptarnaus 6 žmonėmis mažiau, negu kitas. Jos darbo našumas pakilo dvigubai. Pradėta kuliamosios "Neris-59" masinė gamyba.

Tuo pačiu metu gaunami kuliamosios "Vilnelė" bandomieji pavyzdžiai.

Molėtų rajono "Spalio" kolūkyje veikia agrotechnikos ratelis. Jį lanko apie 20 laukininkystės brigadų brigadininkų, kukurūzų auginimo grandininkų ir kolūkiečių. Reguliariai gilindami savo

žinias, kolūkiečiai pasiekia gerų rezultatų.

Nuotraukoje: agrotechnikos ratelio užsiėmimai. Darbui vadovauja kolūkio agronomas M. Gavrilkevičius.

Du iš senesniųjų Lietuvos rašytojų draugiškai kalbasi savo suvažiavime, kuris įvyko Vilniuje. Tai rašytojas J. Baltušis ir poetas A. Miškinis.

Nauji Čiepai

Prof. M. Čiumakovas

Maskvos poliomielioto tyrimo instituto direktorius

Epideminis poliomieliotas, arba vaikų paralyžius, yra užkrečiamas susirgimas. Jis pavojingas tuo, jog neretai pakenkia centrinę nervų sistemą. Epideminis virusas — poliomielioto sukėlėjas — per kraują nerviniais pluoštais patenka į nugaros smegenų ląsteles, ten dauginasi ir užmuša arba nusilpnina nervinius centrus.

Sergant poliomieliotu, paprastai, išsivysto kojų, rankų ir liemens raumenų paralyžius, kartais su sunkiomis pasekmėmis, kaip raumenų atrofiija ir kūno iškrypimas.

Lengvesnės ligos formos nesukelia paralyžiaus, tačiau ir jos pavojingos, nes gali paskleisti virusą sveikųjų tarpe ir apkrėsti.

Paskutiniaisiais metais, stambių epidemijų metu, poliomieliotu vis dažniau suserga įvairaus amžiaus vaikai, o taip pat paaugliai, jaunuoliai, o neretai net suaugę žmonės.

Patikimiausia priemonė apsaugoti nuo susirgimo poliomieliotu yra visų vaikų, paauglių ir jaunuolių — kaip labiausiai jautrių epideminiam poliomieliotu — profilaktinis imunizavimas specifinėmis vakcinomis.

Šiuo metu yra dvi profilaktinių vakcinų rūšys prieš poliomieliotą: Solko vakcina ir Sebino, Koprovsčio ir kt. Pirmoji yra preparatas iš poliomielioto viruso, padaryto nekenksmingu su formalino pagalba, — vadinamoji užmušta vakcina. Ši vakcina paskutiniaisiais metais plačiai naudojama mūsų šalyje ir daug kur užsienyje; tai nulėmė pirmą stambių masinės poliomielioto profilaktikos laimėjimą. Institutas Maskvoje, tiriantis poliomieliotą, 1956 m. pirmą kartą mūsų šalyje įsisavino labai sudėtingą šios vakcinų gamybos

technologiją ir padarė keletą esminių technologijos patobulinimų, kurie leido reguliariai gaminti geresnės kokybės vakciną. 1958 metais pradėjo masiškai gaminti tokią vakciną ir Antrasis Maskvos specialus preparatų prieš poliomieliotą institutas.

Skiepijimas užmušta vakcina leidžia 75-89 proc. sumažinti sunkių poliomielioto susirgimų skaičių ir beveik visiškai likviduoti šia liga sergančių mirtingumą (du kartus skiepytieji).

Tačiau, užmušta vakcina prieš poliomieliotą, be visų jos privalumų, vis dėlto nėra ideali arba visiškai patenkina masinės poliomielioto profilaktikos priemonė. Ji neapsaugo nuo paralyžiaus dar gana žymios vakcinuotų vaikų dalies (iki 20-30 procentų).

Reikia pasakyti, kad šios vakcinų gamybai mes priversti užmušti dešimtis tūkstančių beždžionių, kurias gaudo Indijos, Pietų Kinijos, Vietnamo, Burmos džiunglėse, norint gauti inkstų audinio, naudojamo išauginti dideliame kiekiui poliomielioto viruso ir pagaminti iš jo vakciną. Vaikų sveikatai apsaugoti visame pasaulyje kasmet užmušama daugiau kaip 120,000 beždžionių. Bet pasirodė, kad yra galima beveik šimtą kartų sumažinti šį skaičių ir pasiekti žymiai efektyvesnių specifinės poliomielioto profilaktikos rezultatų, negu ligi šiol naudojamos taip vadinamos užmuštos vakcinos.

Per paskutiniuosius metus pasisekė įrodyti visus privalumus šiuo atžvilgiu tobulesnės profilaktinės vakcinų — vadinamosios gyvos atenuotos vakcinų ir visiškai nekenksmingos žmogui, pašalijoje įsisavino labai sudėtingą šios vakcinų gamybos

Imunitetas po gyvos atenuotos vakcinų yra pilnesnis ir ilgalakis. Vakcina — malonaus skonio ir spalvos permatomas skystis, neturintis jokio kvapo; iki naudojimo turi būti laikomas sušaldytas, kad nesumažėtų jos naudingos savybės. Ši vakcina naudojama (atskies ta 1:10) pro burną — po du lašus su spiritu arba su arbata, su pienu, nevalgius. Jokių injekcijų daryti nereikia. Ir tai, žinoma, yra labai patogiu masinei vaikų vakcinacijai. Jokių pašalinių reakcijų ir temperatūros pakilimo skiepytiems atenuota vakcina nebūna. Skiepijimo medžiagos naudojama šimtą kartų mažiau, negu imunizuojant užmušta Solko vakcina. Tai leidžia žymiai sumažinti gamybos išlaidas ir aprūpinti skiepiais visus tuos, kurie yra reikalingi apsaugos prieš poliomieliotą.

Svarbu atsiminti, kad gyva vakcina iš Sebino štamų, panaudota po skiepijimų užmušta vakcina, dar labiau sustiprina skiepyto vaiko organizmo atsparumą. Dviejų vakcinų kombinacija yra patogi ir naudinga.

Sebino vakciną patvirtino TSRS Medicinos mokslų akademijos prizidiumo nutarimas ir leido ją vartoti mūsų šalyje TSRS Sveikatos apsaugos ministerijai.

Vakcinų iš Sebino štamų nepavojingumą žmogui gerai įrodė daugiau kaip 210,000 vaikų ir suaugusių skiepijimų stebėjimai, kuriuos atliko prityrę daugelio šalių gydytojai (Čekoslovakijoje, TSRS, JAV, Meksikoje, Olandijoje ir kt.).

Šiuo metu Estijos ir Latvijos TSR jau daromi masiniai profilaktiniai skiepijimai atenuota gyva Sebino vakcina, norint patikimai apsaugoti nuo poliomielioto epidemijos pasikartojimo. Artimiausiu laiku tokie skiepijimai bus pradėti kai kuriuose Lietuvos TSR rajonuose.

Mūsų instituto bendradarbiai pagamins ir patikrins būtina kiekį aukštos kokybės vakcinų iš akademiko Sebino štamų. Jos taip pat padės respublikos sveikatos apsaugos organams efektyviai panaudoti šią vakciną. Pirmiausia reikia skiepyti vaikus nuo 2-3 mėnesių amžiaus iki 15 metų, o taip pat vyresnius iš tokių rajonų, kur anksčiau pasitaikydavo sunkesnių susirgimų poliomieliotu.

HAVANA. — Kuba išleis naujus pinigų banknotus, tikslu užkurti kelio tiems pinigams, kuriuos Batista ir jo šalininkai pabėgdami iš Kubos išsivežė.

Keičiant senuosius pinigus į naujuosius, reikės įrodyti iš kur jie yra gauti.

Liaudies Balsas

SAVAITINIS KANADOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
LEIDŽIAMAS SPAUDOS DRAUGIJOS

Prenumeratos Kaina:

Kanadoj ir Didžiojoje Britanijoje metams \$4.00; pusei metų \$2.00
Visur kitur metams \$4.50; pusei metų \$2.25

LIAUDIES BALSAS

160 Claremont St., Toronto 3, Ont., Canada

Telefonas: EMpire 6-4358

IR KAIP JIEMS LENKTYNIUOTIS

Socialistinis pasaulis išsukė kapitalistinį pasaulį lenktyniuotis moksle, mene, ekonomijoje. Washingtonas, Londonas ir kitos kapitalistinio pasaulio sostinės šaiposi iš to išsukimo. Girdi, nepavyti mus. Klausimas, tačiau, ar tie ponai rimtai pagalvoję kalba, sakdami, kad socializmui nepavyti kapitalizmas.

Štai, tik šiomis dienomis, Jungtinėse Valstijose darbo žmonės buvo susivaziavę Washingtone su reikalavimais atkreipti atydą į bedarbių padėtį. Pati JAV valdžia neseniai pripažino esant 5,000,000 bedarbių. Auto darbininkų unijos lyderis teigia, kad yra 6,500,000 bedarbių.

Prieš 10 metų West Virginijoje dirbo 125,000 angliakasių. Dabar belikę 60,000. Apie 45,000 bedarbių išbaigę nedarbo apdraudas. Apie 350,000 žmonių gyvena pašalpomis. Pensilvanijoje bedarbių esą 508,000. Michigano valstijoje 364,000 bedarbių.

Galima sutikti, kad daugelį darbininkų pakeitė automacija, mašinerija. Bet tas padėties labai nepakeičia. Kuomet milijonai žmonių gyvena iš mažos apdraudos ar pašalpos, tai jie negali gyventi normaliai. Jų vaikai negali siekti mokslų. Tos šeimos turi apsieiti be daugelio dalykų, kurios prienamos dirbančioms.

Ir taip per visą kapitalistinį pasaulį. Reta kuri kapitalistinė šalis neturi didelio skaičiaus bedarbių.

Toks reiškinys nėra ženklas ekonominio sveikatingumo. Tai merdėjimo ženklas. Ženklas, kad kapitalizmas serga.

Socialistiniuose kraštuose nėra nedarbo. Tenai žmonių perkamoji jėga visuomet didesnė, negu yra pagaminama. Kapitalistinė spauda būkštuoja, kad ne tik darbininkai tenai dirba, bet ir moksleiviai bus įtraukti į darbą. Daugiau ir moterų tenai dirba. Tad ar tas neįrodo, kad socialistinis pasaulis tikrai gali pasivyti ir pralenkti? Kapitalistams bus sunku lenktyniuotis.

KĄ GYVENIMAS DIKTUOJA

Veiksnių spaudoje pasirodo liūdny minčių. Vis dažniau ir dažniau išsitarima, kad "vadavimo" biznis bliūks. Kitaip sakant, kas jau įvyko ir susidarė karo metu ir po karo, ima užsistovėti ir nebebus galima pakeisti. O tas reiškia, kad daug kam teks daryti galutiną nuosprendį.

N. Chruščiovas, savo kalboje Leipcige, pažymėjo, kad dviem Vokietijoms gali tekti apsiprasti su faktu, kad jos yra dvi. Joms daug lengviau gyventi atskirai, negu susivienyti, kadangi jos yra skirtingos savo ekonominiu susitvarkymu. Nei viena, nei kita nepasirošusios išsivadėti savo.

Reiškia, ir lietuviams teks apsiprasti su dabartine padėtimi. Tie, kurie nenori tarybinio gyvenimo, turės apsiprasti svetur ir gyventi emigrantišką gyvenimą. O jei kam toks emigrantiškas gyvenimas nepakeliamas, tai grįžti namo.

Dar vis yra su viltimis, kad Vakarai ir Rytai susikirs, jei ne dėl Berlyno, tai dėl ko kita. Bet tai maža viltis. Nežiūrint to, kad nesutikimų yra, karas yra negalimas. Už tai, kad abi stovyklos yra vienodo stiprumo. Kas svarbiausia, kad transkontinentiniai sviediniai gali pasiekti tolimiausius miestus. Apsigynimo nėra.

Tarybų Sąjunga siūlo pagerinti padėtį Berlyne, padarant jį laisvu miestu. Galimas daiktas, kad sąjungininkai nenusileis. Berlynas, tuomet, pasiliks to pat padėtyje, kaip dabar, kol vėl bus galima kelti jo klausimą.

Karas išjudino visą pasaulį, bet dabar padėtis neina blogyn, o vis geryn. Gyvenimas eina pagal tikrus dėsnius. Patinka kam, ar ne. Ir kas jau įvyko, to nebegalima atšaukti. Kas pasikeitė, nebegalima sugrąžinti į seną vietą. Reikia apsiprasti ir pasitenkinti tuomi, kas yra.

Tiems žmonėms, kurie žiūri atgal, o ne į ateitį, bus sunku gyventi. Už tai, kad praėjus yra praėjus, ji nebesugrįš.

Kas Naujo Pasaulyje

Vakarų Vokietijos kancleris Konradas Adenaueras įmetė "bombą" į savo sąjungininkų tarpą, niekam nieko nesakęs, priimdamas nominaciją į Vakarų Vokietijos prezidentus.

Vakarų Vokietijoje prezidentas yra nereikšmingas postas. Tai daugiausia titulinis postas. Panašiai, kaip ir Tarybų Sąjungoje. Prezidentas mažai kišasi į politinius reikalus. Vakarų Vokietijoje, kaip ir eilė kitų šalių, vyriausybei vadovauja kancleris, premjeras.

Taigi, sutikimas kandidatuoti į prezidentus reiškia, kad Adenaueras neužlgo išsėis iš aktyvumo. Jo vietą užims kas nors kitas. O su tuo gali būti pakaitų Vakarų Vokietijos politikoje.

Prezidento rinkimai įvyks liepos mėnesį. Jei Adenaueras bus išrinktas prezidentu, tas pareigas pradės eiti rugsėjo 15 dieną. Stebėtojai reiškia mintį, kad jis turi gerą progą būti išrinktu.

Britanijoje ir Washingtone, ypač Washingtone, didelis nusistebėjimas Adenauero posukiu. Jis niekad neįsiminęs apie pasitraukimą iš aktyvios politikos. Ir šį posukį padaręs visai nepasitaręs su sąjungininkais, kurie taip aukštai jį vertino.

Ne vien Adenaueras sudaro Washingtonui ir jo sąjungininkams didelį galvosukį. Pati Vokietija yra didelis galvosukis.

Vokietijos neutralizavimas, už kurį pasisako ir daugelis Vakarų Vokietijos vokiečių, nutiestų kelią ne tik įsitempimui Europoje sumažinti, bet ir pačiai Vokietijai apsievyti. Bet Vokietijos neutralizavimas Washingtono laikomas pavojingu dalyku.

Jeigu Vokietija taptų neutrali, galvoja Washingtono galvos, ji galėtų pereiti kaip ir į tarpininką Europoje ir žaisti vienu bloku prieš kitą. Pavyzdžiui, ji galėtų susilpninti savo ryšius su taip vadinamu bendros rinkos bloku, o tuo tarpu sutvirtinti su komunistiniu bloku. Būdama neutrali, ji neturėtų tokių didelių karinių išlaidų. Ji galėtų užversti rinkas savo gaminiams taip vadinamos bendros rinkos šalis.

Tokia tvirta šalis, kaip Vokietija, galvoja Washingtono galvos, negali būti paleista nuo lenčių. Šiame klausime sutinkamiesi su Washingtonu ir mažesnės Europos šalys.

Kas dar blogiau, tai kad

Vakarų Vokietijoje yra galimybė socialdemokratams laimėti rinkimus. Su tais būtų dar daugiau bėdos. O jei dar darbiečiai paimtų viršų Anglijoje?

Washingtonas turi dar vieną bėdą. Tai Iraką. Irake visai prakišo Washingtono draugai. Nekurie tenai mato "raudoną pavojų". Ir kaip susidoroti su tuo "raudonu pavojumi"?

Esą galvojama panaudoti taip vadinamą "Gvatemalos planą". Kitaip sakant, Irako kaimynai turi būti apginkluoti orlaiviais ir kitais ginklais, kad jie galėtų susidoroti su Iraku. Ir visas tas "biznis" turi trukti vos 72 valandas.

Apie tai matyti kalbama viešai. Phillip Deane, Globe and Mail korespondentas Washingtono, rašo atvirai apie tokius samprotavimus Washingtono.

Geriausiu kandidatu šiam planui įgyvendinti esanti Jungtinė Arabų Respublika. Prezidentas Nasseras, kaip žinia, baisiai supykęs ant Irako valdžios, kad pastaroji nenori prijungti Irako prie Jungtinės Arabų Respublikos.

Kaip atlyginimą Nasserui, imperialistai leistų jam prisijungti Iraką ir išnaudoti jo aliejų. Bėda čia tik tai, kad šiam planui nelabai pritaria Turkija ir Izraelis. Prisibijoma, kad Nasseras nepasidarytų per daug galinigu.

Egipto spauda ir radijas nesuskalba. Spauda šaukia, kad Tarybų Sąjunga siūnia savanorius į Iraką, o radijas sako, kad Tarybų Sąjungos laivas plaukia į Iraką su 855 repatriantais.

Irake siaučiant karaliaus reakcijai, daugelis irakiečių, ypač kurdų, buvo pabėgę į užsienius, nemaža dalis į Tarybų Sąjungą. Dabar tie pabėgėliai grįžta į savo tėvynę.

Indijos premjeras Nehru esąs linkęs prikaltėti Dalai Lamą, kad grįžtų į Tibetą. Kinijos valdžia neapkaltinūs jo asmeniškai. Panchen Lama taipgi esąs paskirtas laikina Tibeto galva.

Bet su Dalai Lama atbėgusieji keli desėtkai sukilėlių vadų esą užsispyrę neleisti Dalai Lamai grįžti į Tibetą. Jie nori turėti jį su savimi, kadangi jis yra geras įrankis kurstymui Tibeto fanatikų prieš komunistus.

Ispanijos diktatorius Fran-

ko norėtų įrašyti Ispaniją į NATO, bet atsirado opozicija. Islandija priešinga Ispanijos priėmimui, nes Ispanija yra fašistinė šalis.

NATO negali priimti naujų narių, jeigu bent vienas dabartinis narys nepritaria.

Buvęs Kubos diktatorius Batista, kaip matyti, yra tikras išvietintas paukštėlis.

Sakoma, kad nenori įsileisti jį visa eilė šalių, į kurias jis norėtų susikraustyti. Pavyzdžiui, jo nenori Meksika, Francūzija, Amerika ir kitos.

Dominikonų respublikos diktatorius Trujillo, pas kurį Batista dabar sėdi, taipgi noris atsikratyti juomi.

Nesijuokit

Popiežius skaitosi dievo įpėdiniu ant žemės, bet jis matyti nepilnai užtikrintas dangaus apsauga, kadangi laiko taip vadinamus šveičiariškus sargus, ginkluotus žemiškais ginklais. (Aną dieną vienas iš jų buvo persautas iš tarnybos pašalinto kito sargo.)

Kadangi jis, popiežius, neklaidingas, tai matyti jis žino, ką daro.

Šventas sostas uždraudė platinti paveikslėlius, skleidžiančius savotišką pamaldumą į dieviškąjį gailestingumą.

Kitaip sakant, neprašykite iš dievo didelių malonių, nes vistiek negausite nieko.

Gerai, kad Vatikanas gelbsti žmonelius nuo bereikalingo maldavimo.

Musolinis, nešdamas savo kailį per beržyną į Berlyną, kaip ir A. Smetona, su savimi gabenėsis \$40,000,000 vertės turto.

Neteko, nabagui, pasinaudoti tuo grobiu. Kitiems diktatoriams sekasi kiek geriau, kol kas.

"Mes lietuviui esame savotiškai keisti žmonės: nuolat kalbame ir rašome apie vienybę, pasiaukojimą tautiniams reikalams, palikimą savųjų, bet praktiškai gyvenime savo darbais dažnai padarome diametraliai priešingai", rašo St. Pakšys.

Žodį "lietuviui" pakeitus žodžiu "vaduotojai" galima pilnai sutikti.

Dr. Šaipokas

Pastabos

Didlapiai diena dienon rašo apie Iraką. Girdi, Irakas dideliais žingsniais eina į komunistų stovyklą.

Kiek tame tiesos yra, sunku pasakyti, bet matyti, kad tenai yra kas nors tokio, kas imperialistams labai nepatinka, kad jie taip sielojasi dėl Irako.

Veikiausiai Irakas visai išslysta iš imperialistų rankų. Galimas daiktas, kad bus sunkiau išnaudoti tą šalį savo naudai. Gal reiks daugiau mokėti už aliejų.

Beje, britai išsikrausto iš oro bazės Irake.

O visai nelabai seniai Irakas buvo skaitomas imperialistų tvirtovė Vidurryčiuose.

Gal pamenate, Bagdade buvo sudarytas taip vadinamas Bagdado paktas kovai prieš komunizmą Vidurryčiuose.

Faktinai, Irakas buvo laikomas antikomunistiškiausiu kraštu arabų pasaulyje.

Pasirodo, kad tai buvo tik iš paviršiaus.

Tai dalykas, kurį imperialistai turi gerai atsiminti. Reikia žiūrėti ne į tai, kas viršuje, o kas "po žemėmis".

Ir Europoje, kaip jums gerai žinoma, daugelyje šalių, kur fašizmas buvo labai įsigalėjęs, šiandien jau liaudies valdžios.

Kur dar tebėra kapitalizmas, pažangūs judėjimai labai tvirti. Musolinio tėvynės komunistų skaičius siekia arti 2 milijonų.

Išimtis gal tik Vakarų Vokietijoje. Bet ir tai gal tik iš paviršiaus taip atrodo. Kaip ir Irake.

Iš to, kas aukščiau pasakyta, galima aiškiai matyti, kad reakcija nėra geriausia priemonė kovai prieš pažangą.

Priešingai, reakcija pagreitina procesą. Ir kada ji griūva, tai subyra į šipulius visa senoji santvarka.

Visoki atžagareiviai yra didžiausio kapitalizmo smaugėjai, nors jie ir labai stengiasi gelbėti jį.

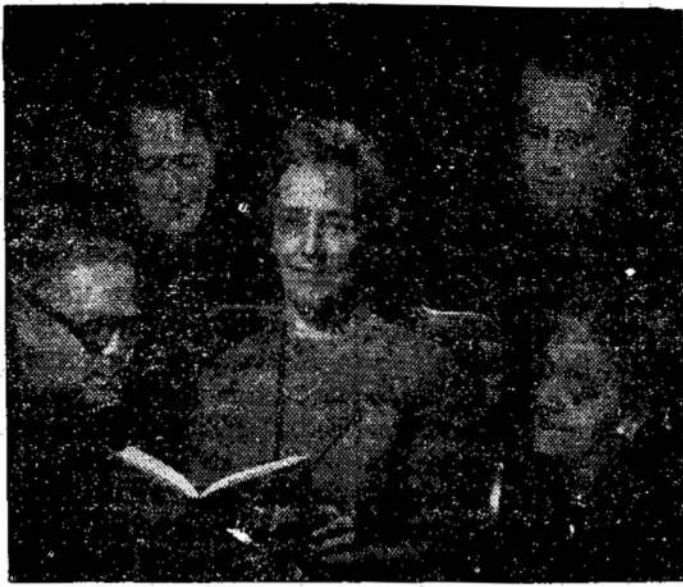
Toronto ponai kelia ir kelia taksus. Ir savo algas taipgi kelia.

Ne veltui jie džiaugėsi, kuomet pažangių atstovų nebėsrinko.

Nebėra kam kelti protestus.

Gali dabar džiaugtis visi tie, kurie padėjo ponams laimėti.

J. V.

Dr. Helen Creighton iš Dartmouth, N. S., autorė knygos "Bluenose Ghosts", pagal kurią eilė radio rašytojų rašo pastatymus dėl radio. Su ja keli iš tų rašytojų.

Ką Kiti Rašo

"Laisvinimas Jau Ant Lentynos"

Edwin Lahey, Chicago Daily News biuro Washingtono vedėjas, rašo, kad JAV vyriausybė jau padėjo ant lentynos "laisvinimą" liaudies respublikų, taip ir Lietuvos, Latvijos ir Estijos.

Pirmiau abiejų partijų — demokratų ir republikonų — politikieriai dėjosi nori "laisvinti" satelitus, jie darė "dievobaimingas deklaracijas", sako Lahey.

"Tos deklaracijos darytos tikslu, kad gavus milijonų Amerikos lenkų, lietuvių, vengrų ar čekų balsus laike rinkimų".

Bet dabar jau numetamos į šalį ir pretenzijos "laisvinti" tuos kraštus. Tas pasirodė pastaruose politiniuose mitinguose.

Lahey sako, abiejų partijų politikieriai įsitikinę, kad liaudies respublikos tvirtai laikosi su Tarybų Sąjunga, o apie Pabaltiję tarybines respublikas negali būti nė kalbos.

Jei JAV diplomatai ir politikieriai numeta ir pretenzijas to "laisvinimo", tai jie ne vien įsitikinę, kad nieko iš to laisvinimo neišeis, bet įsitikinę ir tame, kad jiems patiems iš to naudos nėra.

Jei jie patys tikėtusi sau naudos, jie kalbėtų apie tą "laisvinimą".

Vis daugiau gaunant laišku iš Lietuvos ir kitų kalbamių kraštų, taipgi abelnai daugiau informacijų iš jų ateinant, amerikiečiai sužinojo, kad tose šalyse dauguma žmonių yra patenkinti, kad jie priešingi tam "laisvinimui", žinodami, kad tai reikėtų gražinimą atgal buvusio režimo, diktatūrų, priespaudos ir vargo darbo žmonėms.

Juo daugiau balsuotojų šioje šalyje taip įsitikina, politikieriams "laisvinimas"

ne vien neduoda naudos, bet dar ima kenkti. Pavyzdžiui, vienas lietuvis kandidatas į Kongresą Chicagoje, daug kalbėjęs apie "laisvinimą", negavo nei pusės balsų to distrikto lietuvių balsuotojų.

O juk jis gavo šiek tiek ir ne lietuvių balsų. Taigi, labai maža lietuvių už jį balsavo. Politikieriai yra "jautrūs". Jie greit pastebi kas jiems negera.

Padžiovimas ant lentynos "laisvinimo" skaudžiai atsilieps ir lietuvių reakcininkams, kuriems "laisvinimas" ligi šiol buvo daugiau kaip pelningas. Jie rinko iš lengvatikių pinigų neva "laisvinimui", bet taip eikvojo, kad jų ataskaitoje viena rezoliucija Kongresui įnešta atsiėjusi \$14,000. O paprastai už rezoliucijas ar bilius Kongresan nereikia mokėti.

Lietuvių neva socialistai politikieriai jau niekur negali kiek geriau pasireikšti; nepajėgia geresnio mitingėlio savo firma sušaukti, bet tame "laisvinime" jie figūruoja — važinėja, landžioja po valdiškas kanceliarias, supranta, darydami nemažas "kelionės ir sugaišties" sąskaitas.

Kada valdžios pareigūnai atmeta ir pretenzijas to neva laisvinimo, aišku, labai pasunkės ir lietuvių tam tikriems politikieriams.

Reikia tikėtis, kad tatai paveiks į tuos neseniai atvykusius iš Lietuvos, geriau sakytų, iš Vokietijos, kurie vis dar tikėjosi, kad JAV kariaus su Tarybų Sąjunga dėl "laisvinimo" Lietuvos ir kitų šalių.

Yra daug svarbesnių JAV interesų, dėlėi kurių neina ma karan, o kam jau JAV kariautų dėl kieno nors užsimetimo sugrąžinti seną režimą.

Pagalios karas darosi vis labiau pavojingas visai šmo-

nijai ir visi ima karo bijoti. Gražinti Lietuvon bile kurį buvusį režimą nelieka nė mažiausių vilčių, net ir per karą.

— Vilnis

Kalbant apie Tibetą

Kalbant apie Tibetą — man atrodo, kad kas ten įvyko, buvo neišvengiama, turėjo ateiti anksčiau ar vėliau.

Įsivaizduokime buvusią padėtį: toje apie trijų milijonų gyventojų šalyje apie trečdalis vyrų gyveno lamaserijose, tai yra vienuolynuose. Jie visai nedarbingi, neproduktyvūs, kitaip sakant, ekonominiai parazitai. Lamaserijos valdė didžiulius žemės plotus. Mokyklos buvo lamaserijų rėmose. Šalyje viešpatavo teokratinis, bažnytinis reakcinis režimas.

Liaudies Kinija, žinoma, bandė praveisti visokias reformas. Buvo steigiamos pasaulietiškos mokyklos, kuriose tibetiečių vaikai buvo auklėjami laisvesnėje dvasioje. Klajokliams ir neturtingiems valstiečiams pradėta aiškinti, kad lamosvienuoliai tai ne tokie jau šventieji, o parazitai. Buvo rengtasi prie platesnių reformų visuomeninio srityse.

Liaudies Kinijos valdžia bandė taikiu būdu patraukti progreso pusėn lamaserijų valdovus ir patį Dalai-Lamą, kuris buvo pakviestas Pekinan.

Bet ekonominiai reikalai, žinoma, vėlavę nusprogdė. Ekonominiai valdančioji ir paralinė bei pusiau paralinė Tibeto klasė negalėjo ramiai stebėti, kaip jos privilegijos viena po kitos, nyksta. Pats ta tyliai organizuoti, geriau ginkluotis, kiršinti pačius labiausiai atsilikusius Tibeto gyventojus, klajoklius chambus.

Konfliktas buvo neišvengiamas. Tibeto valdančioji klasė pradėjo priešintis, kaip prieš Rusiją, kazokai, kaip priešinosi Kinijos žemvaldžiai, kaip priešinosi ir priešintis kiekviena privilegijuota klasė, kai ji jaučia, kad jos ekonominiai interesai paliečiami.

Ilgai senoji padėtis negalėjo tęstis. Teokratiniai-feodalistinė provincija socialistinėje šalyje sėdėti galėjo likti amžiams. Liaudies Kinijos valdžia elgėsi atsargiai, laipsniškai. Ji siūgėsi neužgauti Tibeto žmonių jausmų. Bet faktas, kad Tibete parazitinis elementas save padarė kunigišku luomu, nereiškia, kad jis turi būti skaitomas neliečiamu.

Kuomet Čou En-lajus pasiskelbė, kad dėl susidariusios padėties Tibeto administracija pakeičiama, kad Pandzen - Lama užima Dalai La-

ŠYPSENOS

Negalėtų atpažinti

"Nežinau, ar aš galėčiau jį atpažinti mieste, ar ne. Mūsų susitikimas pajūryje buvo labai trumpas".

"Bet tu žadėjai tekėti už jo".

"Taip, bet tai viskas".

Apsikeiskim vietomis

Užgeso moters automobilio motoras ant gatvės laike didelio trafiko. Ir ką ji nedarė, niekaip negalėjo pradėti. Užpakalyje stovėjusios mašinos pradėjo pakartotinai triūbyti.

Moteris išlipo iš savo mašinos ir priėjo prie pirmutinės jos užpakalyje, kurioje sėdėjo vyras.

"Gerbiamas pone", tarė ji švelniai. "Leiskite man patriūbyti, o jūs eikit ir pabandykit pradėti mano mašinos motorą".

Jos moka

Moteriai patiko žaisti "slot" mašina. Bet kiek kartų ji išsikeitė dolerinę, tiek kartų vis nieko nelaimėjo.

"Nejaugi ši mašina niekad nemoka?" užklause priėjusį prie kasieriaus, kad iškeistų dar vieną dolerį į smulkius.

"Taip, ji moka visuomet", atsakė kasierius. "Ji užmoka už šviesą, užmoka nuomą, atmoka tarnų algą. Taip, ponai, ji moka labai gerai".

mos vietą, jis taipgi paskelbė, kad dabar bus einama link socialistinio Tibeto. Tas reikią, kad Tibete per ateinančius kelerius metus, o gal ir ilgiau, bus neramu. Gal nebus ginkluotų susirėmimų, bet vyks aštri ir begailėstinga klasinė kova, kurioje neturtingieji klajokliai ir valstiečiai bei jaunimas stos į respublikos ir socializmo pusę prieš savo tautos parazitus, prieš teokratas, prieš senovės liekanas.

— A. Šičėnas

ISPROTĖJĖS BEDARBIS IŠZUDĖ SAVO ŠEIMĄ

NEW HAVEN, Conn. — Baisi tragedija įvyko Krausų šeimoje. Bedarbis Kirk Kraus, 48-ųjų metų amžiaus, išprotėjęs, pasigrobė virvę ir pasmaugė du savo sūnus, — Richardą ir Donaldą, 8 ir 9 metų amžiaus, savo dukrą Lindą, 12-kos metų ir savo seserį Elizabethą, ir bandė pasmaugti žmoną.

"Mūsų rūpesčiai jau pasibaigė", tarė jis savo žmonai, kada ji parėjo iš darbo. "Mūsų vaikai jau negyvi". Ir puolė ją smaugti. Moteris ištrūko į gatvę. Tada Kirk uždegė namą ir patsai sudegė.

Ar Statomas Indijoje Socializmas?

B. Taurutis

Anglijos kolonijinio viešpatavimo žlugimas Indijoje buvo vienas didžiausių mūsų laikų istorinių įvykių. Didžiulė šalis, turinti 400 milijonų gyventojų ir neišsenkamą gamtos turtus, prieš devynerius metus pasiskelbė suvereniu demokratine respublika. Indijos Komunistų partijos IV suvažiavimas savo rezoliucijoje pažymėjo, kad "Indijos kaip suverenios nepriklausomos respublikos, remiančios taikos ir laisvės reikalą, atsiradimas yra didžiausias reikšmės veiksnys šiuolaikiniame pasaulyje".

Du šimtmečius angliškiesiems kolonizatoriai plėšė ir skurdino indų tautą, smaugė jos nacionalinę ekonomiką ir kultūrą. Kolonijinis režimas trukdė vystyti šalies gamybinėms jėgoms, pasmerkdamas didžią tautą skurdui, politiniam beteisškumui ir bado mirčiai. Indijos ekonomisto B. Singo apskaičiavimais vien tik paskutiniajam XIX amžiaus ketvirtyje badas Indijoje siautė 18 kartų ir nusinešė 26 milijonų žmonių gyvybę. Ir tai atsitiko šalyje, kurioje dosni gamta duoda iki trijų gausių derlių per metus!

Indų tautos pergalė prieš svetimąsius engėjus pareikalavo didelių pastangų ir daugybės aukų. Didelis įkvepiantis pavyzdys jos kovoje už savo nacionalinę nepriklausomybę buvo mūsų šalies tautos, kurios pirmosios įvykdė socialistinę revoliuciją, pastatė socializmą ir apgynė jį žiauriuose susirėmimuose su imperialistinėmis šalimis.

Tai, kad Indija iškovojo valstybinę nepriklausomybę, — nepaprastai didelis revoliucinis šuolis indų tautos gyvenime. Valstybinė valdžia šalyje nuo šiol priklausė ne angliškiesiems kolonizatoriams, o Indijos nacionalinei vyriausybei, išreiškiančiai Indijos buržuazijos interesus. Politinio Anglijos viešpatavimo Indijoje laikotarpis negrįžtamai nugarimzdo į praeitį.

Valdančioji partija šalyje — seniausioji buržuazijos politinė partija — Indijos nacionalinis kongresas. Indijos centrinės vyriausybės priešakyje — šios partijos lyderis Džavalcharlas Neru, kuris daugelį metų aktyviai dalyvavo indų tautos nacionalinio išsivadavimo judėjime.

Politinės nepriklausomybės iškovojo metu Indija buvo atsilikusi agrarinė šalis su silpnai išvystyta pramone. Angliškiesiems kolonizatoriai visokeriopai trukdė vystyti pramonę šalyje, pa-

naudodavo Indiją visų pirma kaip milžinišką rinką pramonės prekėms realizuoti ir kaip žaliavos bei maisto produktų bazę. Užsienio kapitalistai įdėdavo savo kapitalus beveik išimtinai į gamtos turtų gavybos ir lengvąją pramonę, siekdami įamžinti ekonominę Indijos priklausomumą nuo imperialistinių valstybių. Fabričių ir gamyklų pramonės produkcija sudarė mažiau kaip 7 procentus šalies nacionalinių pajamų. Daugiau kaip keturi penktadaliai visų šalies pramonės darbininkų dirbo lengvosios ir maisto pramonės šakose.

Indijos kaime išliko feodalizmo likučiai, kuriuos kolonizatoriai sąmoningai konservavo, ir kurie iki šiol lieka labai rimtu stabdžiu, trukdančiu vystyti žemės ūkio gamybą. Pagrindinė feodalizmo atgyvena yra dvarininkinė žemės nuosavybė. Dvarininkai ir palūkininkai ligi šiol yra pagrindiniai žemės savininkai, tuo tarpu kai dauguma valstiečių neturi žemės ir yra priversti nuomotį ją vergoviškiausiomis sąlygomis.

Indijos nacionalinė vyriausybė ir jos vadovai supranta, kad indų tautos nepriklausomybė bus nepilna ir iliuzinė tol, kol pagrindinės pozicijos šalies ekonomikoje tebėra užsienio kapitalo rankose. Iki šiol užsienio kapitalas (visų pirma Anglijos ir Amerikos) viešpatuoja lemiamose šalies ūkio šakose. Indijos oficialiais duomenimis 1951 metais užsienio kapitalas kontroliavo 97 procentus naftos pramonės, 93 procentus — gumos, 62 procentus — anglies pramonės. Užsienio kapitalas ir toliau išpumpuoja iš Indijos beveik dešimtą dalį jos nacionalinių pajamų, pakirsdamas nacionalinės ekonomikos vystymąsi. Pastaraisiais metais ypač suintensyvėjo Amerikos kapitalo skverbimasis. Nuo 1950 iki 1958 metų Amerikos investicijos Indijoje išaugo beveik tris kartus.

Indijai iškovojus politinę nepriklausomybę, vyriausybė siekia įveikti ekonominę šalies atsilikimą, sukurti savo nacionalinę pramonę, tame tarpe sunkiąją. Atsižvelgdama į tai, kad palyginti silpnas nacionalinis kapitalas negali įdėti didelių lėšų į industrijos vystymą, o užsienio monopolijos nesuinteresuotos Indijos nacionalinės ekonomikos stiprinimu, vyriausybė pradėjo steigti valstybines - kapitalistines įmones, sistemingai skirdama šiems tikslams dalį savo

biudžeto lėšų. Šiuo metu valstybinis - kapitalistinis sektorius sudaro maždaug 11 procentų bendrojoje šalies pramonės produkcijoje, bet jo dalis vis didėja.

Indijos sąlygomis, kur pirmaeilis ir gyvybiškai svarbus šalies uždavinys yra iškovoti ekonominę nepriklausomybę ir sukurti nuosavą industrinę bazę, valstybinis kapitalizmas turi neabejotinai pažangią reikšmę. Jo negalima sutapatinti su imperialistinių šalių valstybiniu monopolistiniu kapitalizmu. Valstybinis kapitalizmas Indijoje yra progresyvus todėl, kad jo tikslas — iškovoti šalies ekonominę nepriklausomybę, įveikti ir likviduoti užsienio kapitalo viešpatavimą. Valstybinis - kapitalistinio sektoriaus augimas respublikos liaudies ūkyje pradeda stiprinti šalies nepriklausomumą nuo imperialistinių valstybių.

Kai kurie Indijos valstybiniai ir politiniai veikėjai, jų tarpe Džavalcharlas Neru, savo kalbose teigia, jog Indija statanti socializmą. Tikrumoje apie socialistinę statybą Indijos Respublikoje negali būti kalbos. Politinė valdžia šalyje priklauso Indijos nacionalinei buržuazijai. Šalies ekonomikoje viešpatuoja kapitalistinė gamybos priemonių nuosavybė. Fabriškai, gamykloms, elektrinėms, bankai ir pan. priklauso arba atskiriems kapitalistams, arba kapitalistinėms monopolijoms, arba, pagaliau, buržuazinei valstybei. Vienintelis darbininkų klasės gyvavimo šaltinis, kaip ir anksčiau, yra darbo jėgos pardavimas. Valstybinė nuosavybė atskiroms įmonėms ir net liaudies ūkio šakoms — tai viena kapitalistinės nuosavybės atmainių ir, vadinasi, iš esmės, nekeičia padėties.

Nesikeičia socialinių-ekonominių santykių pobūdis ir nuo to, kad valstybė stengiasi planuoti liaudies ūkio vystymą. Žinotina, kad planavimas Indijos sąlygomis — tai tik kapitalinių įdėjimų į liaudies ūkį dydžio nustatymas ir liečia tik valstybinį - kapitalistinį sektorį.

Kuo paaiškinti, kad Indijos valdančiosios politinės partijos — Indijos nacionalinio kongreso — veikėjai pareiškia, jog šalis vystosi socializmo keliu? Tai paaiškinama tuo, kad socializmo idėjos dabar yra nepaprastai populiarios indų tautoje. Dviejų didžiųjų kaimyninių socialistinių valstybių — Tarybų Sąjungos ir Kinijos Liaudies Respublikos, o taip

pat visų socialistinės sistemos šalių laimėjimai ekonominiame ir kultūrinėje statyboje turi didžiulę traukos jėgą, žavi Indijos darbo žmones. Ir su tuo negali nesiškaiyti Indijos valstybiniai veikėjai. Tačiau jų skelbiamas "socializmas" neturi nieko bendro su marksistiniu socializmu supratimu.

Marksizmas - leninizmas moko, o istorinis visų socialistinių šalių patyrimas patvirtina, kad perėjimui į socializmą įgyvendinti reikia nuversti buržuazijos viešpatavimą ir sukurti proletariato diktatūros valstybę, kuri yra pagrindinis įrankis socializmui pastatyti. Ekonominis socializmo pagrindas yra visuomeninė gamybos priemonių nuosavybė. Socializmo sąlygomis liaudies ūkis vystomas pagal vieningą valstybinį planą, siekiant vis pilniau patenkinti materialinius ir kultūrinius visuomenės narių poreikius. Socialistinei visuomenei būdinga tai, kad joje nėra išnaudojimo tokių klasių, nėra žmogaus išnaudojimo kito žmogaus, įgyvendinamas principas "kas nedirba, tas nevalgo", visuomeninis produktas paskirstomas pagal darbą. Tokie yra pagrindiniai socialistinės visuomeninės santvarkos bruožai.

Paneigiant socialistinį Indijoje vykdomų pertvarkymų pobūdį, negalima kartu nematyti tam tikrų laimėjimų, kurie pasiekti per devynerius šalies politinės nepriklausomybės metus. Išsivadavusi nuo užsienio kapitalo politinio viešpatavimo, Indija per tuos metus vystėsi ekonominiu ir kultūrinio atžvilgiu. Indijos nacionalinės pajamos 1951-1956 metais padidėjo 18 procentų. Auga fabrikinės - gamyklinės ir amatininkiškos pramonės lyginamasis svoris šalies ekonomikoje, statomos naftos perdurbimo, laivų statybos ir elektrotechnikos gamyklos, kuriama chemijos pramonė. 1957 metais Indijoje buvo gauta 44,2 milijono tonų anglies, buvo išlydyta 1,70 milijono tonų plieno. Tam tikri laimėjimai pasiekti ir vystant žemės ūkį.

Tarybų Sąjunga, tenkindama Indijos vyriausybės pageidavimus, suteikė Indijai daugiau kaip vieno milijardo rupijų kreditą lengvatinėmis sąlygomis. TSRS teikia Indijai nesavanaudišką pagalbą išvalgant naftos turtus ir organizuojant naftos gamybą, statant stambią metalurgijos gamyklą ir mašinų gamyklą, ruošiant Tarybų Sąjungos aukštosios mokyklose inžinerijos technikos kadrus ir t.t. Visa tai turi svarbią reikšmę.

Indijos Respublika galėtų vystyti žymiai sėkmingiau, jeigu būtų pašalinti du didžiuliai stabdžiai, traukia

šalį atgal. Tai, pirma, užsienio monopolijų, tebegrobiančių darbščios ir talentingos Indijos liaudies kuriamus turtus, išgalėjimas, antra, dvarininkinės žemės nuosavybės išlikimas daugumoje šalies valstijų. Nelikvidavus šių pagrindinių kolonializmo ir feodalinės reakcijos ramsčių, Indijos ekonomika ir kultūra vystysis labai lėtai, ir darbo žmonės artimiausiais metais negalės išsivaduoti nuo baisaus praieities palikimo — nedarbo, skurdo, chroniško pusbadžiavimo, neraštingumo.

Tarybiniai žmonės džiaugiasi laimėjimais, kuriuos didžioji indų tauta pasiekė kurdama savo nepriklausomą nacionalinę valstybę, vystydama ūkį ir kultūrą. Mes didžiuojamės įžymiu Indijos vaidmeniu tarptautinėje arenoje, jos narsia kova už taikos ir tautų saugumo stiprinimą. Tarybinė liaudies ir taikos draugai visame pasaulyje ypač vertina didžiulį Indijos Respublikos indėlį parengiant žinomus penkis taikaus valstybių sambūvio principus, žinomus "pančaišila" vardu, likviduojant Anglijos, Prancūzijos ir Izraelio intervenciją prieš Egiptą ir stiprinant taiką Rytų Azijoje. Tarybiniai žmonės pasirošę ir ateityje teikti draugiškai Indijai pagalbą, reikalingą jai vystant ekonomiką bei kultūrą.

Kerala

Kerala yra viena iš Indijos provincijų ar valstijų. Šioje provincijoje kiek laiko atgal valdžią perėjo į komunistų ir simpatikų rankas. Yra sakoma, kad tai pirma šalis pasaulyje, kur komunistai paėmė valdžią per rinkimus. Mat Indijos vyriausybė nesiskubino nuversti Keralos valdžią.

Kerala yra atskirta nuo visos Indijos kalnų juosta. Bet šis atskyrimas nėra toks didelis. Didesnis atskyrimas yra visos Indijos vyriausybės. Jai nepatinka, kad Kerala pasirinko komunistus ir ji nesistengia padėti. Faktinai, Kerala yra visai pamištam darant ekonominius planus.

Bet Kerala stumiasi pirmyn. Devyni iš 10 Keralos vaikų lanko mokyklas. Tuo tarpu kitose Indijos provincijose vos pusė vaikų lanko mokyklas. Keraloj 75 procentai suaugusių skaitomi raštingais, kuomet visoj kitoj Indijoje vos 18 procentų gali skaityti ir rašyti.

Keraloj buvo įvestos šios tokios reformos darbo žmonių naudai. Kai anksčiau valstiečiai turėdavo atiduoti žemės savininkui nuo 40 iki 60 procentų derliaus, tai dabar jie turi duoti vos 25 procentus.

Thomas Edisonas

Rašo D. M. Šolomskas

Thomas Alva Edisonas — vienas iš žymiausių išradėjų ne vien tarpe amerikiečių, bet ir visame pasaulyje. Kur nebūsim ar tai traukinyje, kambaryje, fabrike, kine, laive ar kitur, mes vis susidursime su Thomaso Edisono išradimais.

Energingas žmogus

Thomas Edisonas gimė 1847 m. vasario 11 dieną Milano miestelyje, Ohio valstijoje. Jo tėvai buvo olandų kilmės, o seneliai atvyko į Ameriką 1730 metais.

Thomaso tėvai vargingai gyveno, todėl jaunuoliui nuo pat jaunų dienų jau teko rūpintis duona. Kada Thomui ėjo 12-ti metai, tai jis pardavinėjo laikraščius, kad gautų įplaukų.

Thomas nekrepė dėmesio į apsirengimą. Jis labai mylėjo skaityti knygas ir jas skaitė įvairiomis temomis apie chemiją, fiziką, techniką, biologiją, astronomiją ir politinę ekonomiką. Berniukas dažnai eidavo toli pietų valgyt, kur gaudavo pigiau, kad liktų pinigų knygoms.

Jau Edisonui būnant turtinam žmogui, 1926 metais, tarybiniai rašytojai aplankė jį jo laboratorijoje West Orange, N. J., ir pasirodė, kad jo biblioteką sudarė apie 60,000 knygų, brošiūrų, žurnalų ir paveikslų.

Tiesa, Thomas Edisonas gyveno galyne, kada dar buvo daug progų iš paprastų žmonių iškilti į turčius, bet pradžioje Thomasą turtais neįdomino; įdomino darbas, išradimai ir nuolatinis veikimas.

Kada Thomas jau buvo suaugęs vyras, tai daug kartų jis viešai paneigė asmens prigimtus "genijaus gabumus". Kartą jis vienam savo draugui pareiškė:

"Kokia kvailybė kalbėti apie prigimtą genijų! Aš jums sakiau, kad genijaus slaptė, tai žmogaus darbas, nuolatinis galvojimas ir veikimas".

Neteko klausos

Kada Thomasui sukako 14 metų, tai jis nuėjo ant Grand Trunk Railway geležinkelio kompanijos traukinių pardavinėti laikraščius ir žurnalus. Tais laikais geležinkelio dar buvo nedaug, vagonai buvo pilnutėliai žmonių ir ten buvo galima daugiau laikraščių ir žurnalų parduoti.

Thomas, pardavinėdamas laikraščius, kartu mokėsi spaustuvininko darbo. Sulaukęs 16 metų, jis vienamė tavoriniame vagone įstaisė spaustuvėlę ir ten pat-

sai spausdino savaitraštį "Grand Trunk Herald", kurį pardavinėjo keleiviams. Tiesa, jis jo spausdino tik 400 kopijų.

Kartą koks ten geležinkelio kompanijos viršininkas labai supyko ant Thomaso ir skelė jam į ausį, jo "spaustuvė" ir jį išmetė ant bėgių. Smūgis buvo toks didelis, kad Thomasui sprogo ausyje būgnelis. Jis visam savo gyvenimui neteko ta ausim klausos.

Po to įvykio Thomas padarė kelis nedidelius išradimus, o vėliau jam pavyko išrasti prietaisą, kad vienu kartu tomis pat vielomis būtų galima siųsti dvi ir keturias telegramas. Pirmo vienu kartu galėjo siųsti tik vieną ir tik į vieną pusę telegramą. Thomas padarė tą išradimą ir gavo pinigų. Netrukus Thomas padarė kitą išradimą prie spaudos mašinos, už kurį gavo \$40,000.

Edisonas apsigyveno rytuose, Bostone ir New Yorke, nes čia buvo galingesnė industrija. Įgijęs turto, jis įsigijo laboratorijos įrengimų ir jau padarė eilę didesnių išradimų.

Edisonas, apsigyvenęs Newark, N. J., jau įsteigė stambią laboratoriją, kurią samdė kitus išradėjus. Jis ir jo vadovaujami išradėjai padarė daug naujų išradimų prie spaudos mašinų, telegrafo, telefono, pradėjo gaminti akumuliatorių (elektros taupos baterijas), elektros jėgos gaminimui generatorius ir t. t.

Edisonas buvo išradėjas ir fonografo, kino aparatų, pagerino elektros lempukę, padarė pradžią geležinkelio elektrifikacijai ir t. t. Pirmą mirties Thomas Edisonas turėjo virš 1,200 patentų už išradimus.

Edisonas ir kiti

Paprastai Amerikoje komercinė spauda visuomenę informuoja tik paviršutiniškai. Taip yra ir su Edisono išradimais, jį jam vienam viską atiduoda. Tikrumoje ne pats vienas Edisonas buvo tų išradimų tėvas, už kuriuos jis gavo patentus.

Dar kartą pakartojame, kad Edisonas gyveno kapitalizmo žydėjimo galyne. Visur steigėsi nauji fabrikai, dirbtuvės, reikalinga buvo mašinų, technikos išradimams buvo plačiausias laukas. Fabrikantai už juos mokėjo didelius pinigus. Edisonas, padaręs išradimų, įsteigė pirmą elektros jėgainę.

1886 m. Edisonas, įsteigęs didelę laboratoriją West Orange, N. J., pasisamdė

šimtus sugabių žmonių, kuriems davė išradimų uždavinius, padėjo. Visi dirbo, o patentus ėmėsi Edisonas. 1887 metais Edisonas jau turėjo daugiau laboratorijų, ne vien Jungtinėse Valstijose, bet net Europoje. 1887 metais buvo patobulintas telegrafas, 1889 metais buvo išrastas fonografas (gramafonas) ir t. t.

Buvęs beturtis, T. Edisonas įsigijo didžiausių turtų. Pirmo mirties (jis mirė 1921 metais), Edisono ir kompanijos turtai jau viršijo \$8,000,000,000.

Edisonas ir lempukė

Jeigu paklausime vidutinio amerikiečio, kas išrado elektrinę lempukę (burbolę), tai atsakys, kad Edisonas. Kodėl? Todėl, kad komercinė spauda taip visuomenę informuoja. Kai kurie buržuaziniai rašytojai žino tiesą, bet jie rašo taip, keldami šovinizmą, o kai kurie kitus apgaudinėdami ir patys apsigauja.

Jeigu pažvelgsime į socialistines šalis, tai ten spauda visuomenę teisingai informuoja. Tiesa, ir Amerikoje enciklopedijos ir kitokios faktų knygos pateikia faktus, bet ne komercinė spauda.

Elektrinių lempukų Edisonas buvo tik patbulintojas. Kiekviena sudėtinga mašina nuolatos yra tobulinama. Pagalvokime apie automobilį, koks jis buvo prieš 50 metų ir koks dabar. Tas buvo ir yra su kitokiomis mašinomis ir technikos įrengimais.

Elektrinės lempukės istorija yra tokia (kaip ją paduoda Funk & Wagnalis New Standard Encyclopedia 1948 m. leidimas, tomas X, puslapiai 299-302). Ją išrado rusas A. N. Ladyginas 1873 metais ir už tai St. Peterburgo Mokslų Akademija jį apdovanojo. Į Jungtines Valstijas buvo atsilankęs rusų laivyno leitenantas A. M. Chotinskis ir lempukę parodė Edisonui. Edisonas ją pagerino, taip sutvarkė, kad ilgiau nesugestų, ir 1879 metais užpatentavo.

Bet ir Ladyginas nebuvo pirmas išradėjas. Ten pat enciklopedija paduoda, kad 1852 m. lempukę buvo pagaminęs Starr-King. 1950 metais — Shepard, 1952 metais — Roberts ir net buvo išsiemę patentus. 1878 metais dar geresnę už Edisono lempukę buvo pagaminęs amerikietis William Sawyer, bet jis neturėjo finansų. 1878 metais Paryžiuje Pasaulinėje Parodoje buvo išstatyta rusų išradėjo Povilo Jabločkovo lempukė. Tai tokia, trumpai, lempukės istorija.

Thomas Edisonas buvo didelis ir energingas žmogus, gabus išradėjas, bet jį tokiau padarė ta galyne, kurioje jis

Įvairenybės

Druskos kalnas

Kardonos druskos kalnas yra vienas nuostabių gamtos kūrinių. Jeigu šis kalnas būtų vietovėje, kurią pasiekia geri keliai, tikriausiai ne vienas tūkstantis turistų kasmet atvyktų juo pasigrožėti. Tačiau Kardonos kalnas tarsi nublokštas tolimame Iberijos Pirėnų užkampyje, Ispanijos gilumoje.

Greta, ant aštrios kalno viršūnės iškyla senovinė Kardonos tvirtovė su daugybe bokštų bokštelių. Ilgai ji gynė Ispaniją nuo priešų, tačiau laikas bėgo ir ji nuostojo savo reikšmės. Kalno papėdėje balzganais krantais teka tarsi pusiau užšalęs upelis. Bet iš kurgi tokiam karštyje ledas? Tačiau tai ne ledas, o druska. Apylinkės čia niūrios, be jokios augalijos, suraižytos griovių, plyšių, lyg akmenuotoje dykumoje. Už pilies kalno staiga iškyla milžiniškas žvilgantis luistas, lyg šliaužiantis ledynas, — nuostabus druskos kalnas. Iš arti žiūrint, viskas atrodo čia aptraukta lyg šerkšnu, o einant po kojomis girdėti lengvas gurgždėjimas. Čia ir ežeras ramiu žalsyvu vandens paviršiumi tarsi miega baltuose krantuose. Vanduo jame sūrus kaip jūroje. Tai paprasčiausia valgomoji druska. Ji slūgso tiesiog žemės paviršiuje. Lietaus vanduo tekėdamas kalno šlaitais ardo jį, griaua, tirpina. Kalno viduje daugybė plyšių, olių, grotų.

Kardonos druskos kalnas yra privati nuosavybė. Ją saugo sargybiniai, kurie ne vienam apylinkės gyventojui neleidžia parsinešti nė gabalėlio druskos. Druskos kasyklos darbininkai iš druskos kristalų gamina kryželius, įvairiausius indelius, butelius ir kitokius niekučius, kuriuos už menką kainą paduoda turistams.

Medis su "žvakėmis"

Tropikų gamta nepaprastai įvairi ir įdomi. Jos fantazijai nėra ribų! Tropinės floros atstovų formos be galo įvairios, jos pasižymi spalvų ryškumu, kurias tiesiog neįmanoma aprašyti. Panamos sąsmaukoje auga medis su "žvakėmis" (Parmentiera cerifera). Subrendę jo vaisiai labai panašūs į vaško žvakes. Jie būna 0,5 - 1 m ilgumo. Jo savotiškumą dar ir tai išryškina, kad jo vaisiai (kaip ir kavos vaisiai) auga ne ant jaunų augalų, o tiesiog ant kamieno ir senų šakų.

Šis panašumas į žvakes gyvena, kurioje buvo reikalingi išradimai.

Sveikata

Radiacijos pavojai

Ne vien tik radioaktyviosios dulkės gadina mūsų sveikatą ir sudaro ligų ir mirčių didėjančius skaičius. Kur kas pirma atsiradimo ty pragarinių atombombų ir jų dulkių — jau buvo panašiai veikiančių, žalingų veiksnių.

Pats žymiausias žalingas veiksnys yra labai dažnai vartojamieji rentgeno spinduliai — X-spinduliai. Šitos X-spindulių mašinos, žinoma, naudingos medicinoje, dentisterijoje ir šiaip moderniniam gyvenime. Bet pavojus susidaro, kai žmogus gauna per daug ir per dažnai tų rentgeno spindulių.

Nuo rentgeno spindulių, taip pat kaip ir nuo atominių radioaktyviųjų dulkių, pasidaro žmogui visokių negerumų. Mutuojasi, kinta, genda genai, paveldėjimo nešėjai. Vystosi kraujo vėžiai — leukemijos, kaulų vėžiai ir bet kokie kitokie vėžiai.

Visa tai labai svarbu žinoti ir gerai įsitęmyti kiekvienam žmogui. Lengvabūdiškai, be reikalo eit po rentgeno spindulių mašina yra labai kvailas, pavojingas daktaras. Kada jau būtina reikia kokiam ligai ištirti arba kokiam sužalojimui (kaulų) nustatyti — ne ką bepadarysi. Reikia. Kitaip galėtų būti dar blogiau. Bet labai prastai dalykas išt po ta pragarine mašina ir prašyt — la tau nuima krūtinės nuotrauką, ar ko ten blogo nėra.

Be to, mes gauname ir kosminių spindulių arba radiacijų, po truputį. Gauname ir iš pačios mūsų motinos saulės po truputį radiacijos, panašios rentgeno spinduliams arba ir atominėms dulkėms. Tūl chemikalai irgi gali turėti radiacijos, net ir pati žemė — tūlos uolos, akmenys, plytos.

J. J. Kaškiaučius, M.D.

neapsiriboja vien išorine forma: vaisiai turtingi augalinių riebalų, kurie deginami apšvietimui. Dėl savo maistingumo šie vaisiai yra vertingas pašaras gyvuliams.

Vietiniai Meksikos gyventojai kai kurių parmentieros rūšių vaisius noriai naudoja maistui.

Žydėjimo metu medžio kamieną ir šakas puošia dideli sniego baltumo žiedai, o nuo jų sklinda švelnus obuolių aromatas. Taip pasipuošęs, originalusis medis nepaprastai gražus.

PARYŽIUS. — Francūzijos prezidentas De Gaulle tvirtina, kad jeigu pakriks užsienio ministrų konferencija, tai tada neįvyks ir viršūnių konferencija.

Montrealo žinios

Trumpai apie viską

Balandžio 5 dieną DLKV Klubo pašalpinės draugijos susirinkime dalyvavo gana didelis skaičius narių, kas rodo, kad nariai domisi savo organizacijos reikalais. Tai pagirtinas dalykas.

Po susirinkimo nekurių laiką tęsėsi draugiški pasikalbėjimai prie alučio.

Teko sužinoti, kad Montrealo Sūnų ir Dukterų Pašalpinės Draugijos balius įvyks balandžio 18, Klubo svetainėje. Prasidės 7 valandą vakaro. Nesivėluokit, nes gali pritrūkti vietos.

Balandžio 4 dieną švento Kazimiero parapijos svetainėje įvyko margučių balius, bet, kaip matyti, tai montrealiečiai mažai suinteresuoti margučiais. Labai mažai atsilankė.

A. Liokaitis suruošė savo žmonai, jos gimtadienio proga, staigmeną. Jam padėjo Kristinos tėsutė Doveikienė.

A. Švedui jo draugai taipgi suruošė staigmeną jo varduvų dienoje, kurioje dalyvavo buvęs montrealietis J.

Reikalingas Farmos Prižiūrėtojas

Kas norėtų farmoje gyventi ir karves prižiūrėti, Farmie Mietije, tai dėl susitarimo prašome kreiptis, telefonu RA. 2-7081, arba asmeniškai: 3335 Rosemount Blvd., Montreal, Que.

Bajoras, dabar gyvenęs Kalifornijoje.

Susiziedavo B. Barzdaitė su anglų tautybės vaiku. Vestuvės įvyks birželio mėnesį.

Serga P. Petrauskas. Randasi Lachines Generalinėje ligoninėje. Jo sveikata kritiškai padėtyj.

Pedvickienė turėjo operaciją Lachines ligoninėje.

Verutė Knistautienė ir Petrė Kisielienė gydosi namie, gydytojų priežiūroje.

Numirė B. Pliopa, sulaukęs 61 metų amžiaus. Buvo Liaudies Balso skaitytojas. Kanadon atvyko po pirmo pasaulinio karo.

Britų keleivinis orlaivis su 50 keleivių nuskrido iš Montrealo į Londoną per 5

Bet jei padėtis nepagerės, valandas ir 57 minutes, tokiu būdu sumušdamas pirmą rekordą.

Montrealo prielaukos viršininkas G. Beaudet perspėja automobilistus, kad nebandytų važiuoti paupio keliu, nes kelias uždaromas automobilistams.

Kvebeko provincijoje, įskaitant ir Montrealą, reumatizmu serga 34,000 žmonių.

1,200 McGill universiteto studentų užsiregistravo vasariniams darbams, kad užsidirbus mokslo tęsimui.

tai jiems bus sunku gauti darbą.

M. Krowiak, 23 metų amžiaus, atvykęs Kanadon 1949 metais, sniegui nutirpus, rastas tuščiam lote negyvas. Batai buvo padėti po galva, o užsiklojęs paltu.

Policija mano, kad greičiausiai užmigęs sušalo dar rudens metu. Kūno sužalojimų nematyti. Kur gyvena, policija negali atrasti.

Draugija šelpimui vedusių su šeimom, Hall Misijoje praėjusiais metais davė 34,943 valgius. Drabužių davė 9,065 asmenims ir darbu aprūpino 62.

55 moteris ir 25 vaikus maitino visus metus, taipgi ir pastogę davė.

R. Pelletier, nuteistas kalėjiman už kriminališką nusikaltimą, pasiūlė parduoti vieną savo akį, o gautus pinigų atiduoti savo 26 metų žmonai ir sūnui, esantiems laisvėje. Jo pasiūlymas atmestas.

Montrealietis

Labai Maloni ir Jaudinanti Staigmena

MONTREAL. — Jau virš metalo laiko, kai įsigijome trumpų bangų radio, tikslu išgirsti iš tėvynės sostinės Vilniaus radio pusvalandį, skiriamą užsienyje gyvenantiems lietuviams. Kiekvieną dieną klausomės įvairiausių pranešimų apie ten vykstančią naują gyvenimą iš visų gyvenimo sričių ir iš visų Lietuvos kampų. Klausovą kiekvienu kartu supažindina su viena ar kita mokslo šaka, su kolūkiniu gyvenimu, su ta ar kita apylinkė, kas joje veikiama, kas atsiekta ir siekiama, kaip rūpinamasi žmonių sveikata, girdime meninių dalykų ir t.t. ir t.t. Tai labai įdomus pusvalandis.

Kuris laikas atgal, pamėginau parašyti laišką į Vilnių į radio stotį ir išreiš-

Ką Galėtų Papasakoti Avalynė

Apavas atsirado tik truputį vėliau už mūsų tolimą protėvį — pirminį žmogų. Nedidelis gabalėlis neraugintos odos, suvarstytas odos ruoželiais arba gyvulių gyslomis, gindavo jį tada nuo šalčio ir drėgmės. Panašią avalynę dar ir dabar kartais avi kai kurių tautelių gyventojai. Visi gerai žinome lietuvių baudžiauninkų nagines. Gal būt, ir už tokį apavą jie turėjo būti dėkingi rūsčiam mūsų žiemų klimatui. Juk senovės Egipte, maždaug 2,500 m. prieš mūsų

erą, avalynę avėti turėjo teisę tik faraonai. Vergai ir kiti paprastieji žmonės vaikščiojo basi. Romos imperijoje buvo griežčiausiai nustatyta, kokios spalvos ir formos avalynę gali avėti ta ar kita žmonių klasė. Imperatoriai, senatoriai avėjo purpurinę, aukso išsiūtą avalynę. Konsulai, pradėdami eiti pareigas, avėdavo aukso spalvos, o vėliau baltus batus. Viduramžiais skirtingų luomų žmonės galėjo avėti tik tam tikros formos avalynę. Aukštojo luomo piliečiai avėjo iki 60 cm. ilgio batus smailomis, užriestomis į viršų noselėmis. Tuo tarpu paprasti miesto gyventojai galėjo avėti avalynę trumpomis noselėmis. Vien tik princai pasirinkdavo batus su norimu noselės ilgiu, matyti, tuo norėdami pabrėžti savo neribotą galią. Būdinga, kad iki 19 amžiaus kairės ir dešinės kojų avalynė buvo vienodos formos.

Viduramžiais avalynės pareikalavimas nebuvo didelis, ir batišviviai pilnai aprūpindavo vartotojus, siūdami ją rankiniu būdu. Avalynės viršus ir padas buvo gaminami iš tos pačios minkštos, nestoros odos, nes kietų padinių odų gamyba išsivystė neseniai. Siekdamas prailginti tokios odinės "kojinės" amžių, batišvivy nepašykštėdavo dviejų, trijų ar net penkių sluoksnių pado. Tokiais batais avėdavo 16-17 amžiuje. Panaši avalynė sutinkama dar ir dabar Vidurinėje Azijoje.

Išradus 19 amžiaus pabaigoje suviamąją mašiną, avalynės gamyboje įvyko perversmas. Iš pagrindų pasikeitė tiek batų forma, tiek pati jų gamyba. Apavas darosi paprastesnis, labiau atitinkantis visuomenės poreikius. Vis mažiau belieka aukso ant princų batų — visas jis suplaukia į stiprėjančių kapitalistų kišenes. Kietą avalynę pradedama gaminti skirtingos formos kairei ir dešinei kojoms, panaudojami korpaliai. Tarp kita ko, korpaliai praėjo sudėtingą vystymosi kelią nuo paprasto medgalio iki šiandieninės savo formos.

Talentingi liaudies meistrai sukūrė avalynės gamybos technologijos pagrindus, dalinai išlikusius net iki šių laikų.

Taigi, kaip matome, ir avalynės istorija, gali daug papasakoti apie praeitį.

LONDONAS. — Dantistų žurnalas rašo, kad jeigu žmogus mažiau kalba ir laiko burną uždaręs, jo dantys yra sveikesni ir netaip greitai genda.

WINDSOR
DRY CLEANERS & DYERS CO. LTD.
 Valome visokius drabužius, gardinas, blankietus, lovų uždangalus, karpetus, chesterfieldus ir bile ką, kas tik yra Jūsų namuose.
 Windsor yra viena iš vėliausių ir moderniškiausių Dry Cleaning šapų Montreale. Turime naujai įrengtą moderniškiausią STORAGE. Greitas patarnavimas. 20 metų patyrimas garantuoja darbą.
 Savininkai:
 A. Keršys, P. Petrulis, P. Keršulis, A. Grelbus
 1205 CHURCH AVE. P.O. 8-6679
 VERDUN, QUE.

Dr. Roman Pniewski
 Daugelį Metų Praktikuojęs Didelėse Ligoninėse ir Klinikose Europoje ir Amerikoje
 Specialistas Vidaus Ligų, Akušerijos ir Venerinių ligų
 3537 PARK AVE. - MONTREAL - Tel. VI. 5-7623
 Valandos: Nuo 3 iki 8 val. vakaro

DOVANŲ SIUNTINIAI Į TARYBŲ SAJUNGĄ IR KITUS TARYBINIUS KRAŠTUS
 Su malonumu pranešame, kad PAGERINOME MAISTO, TEKSTILES ir VAISTŲ bei kitų dalykų persiuntimą
 Prašykite mūsų naujo kainoraščio ir informacijų pas
 Montrealo Atstovą
Mr. Manfred Kory
 Mūsų kainos žemiausios Kanadoje ir JAV.

JOS GALITE PILNAI pasitikėti Kanados didžiausia ir labiausiai prityrusia dovanų siuntinių persiuntimo firma
International Gift Parcel Service
 1126 SHERBROOKE ST. W. — Tel.: BELair 4860
 Montreal 2, P. Q., Canada

Apie Viską Ir iš Visur

Dr. George Dion, McGill universiteto viceprezidentas, sako, kad vyriausybės nėra užtektinai atviros savo pranešimuose apie nuklinių bandymų pavojų.

Vyriausybės, sako jis, linkusios ignoruoti pavojų, kurį sudaro radioaktyvumas žmogaus prigimčiai.

Jungtinės Valstijos iki gruodžio pabaigos apginkluos devynias Europos šalis 35-mis sviedinių vienutėmis.

Tų vienučių operuotojus daugumoje išlavins Jungtinėse Valstijose.

Septyni JAV orlaivyno lakinai bus ruošiami erdviniam skridimui.

Už poros metų bus galima pradėti bandyti skristi apie žemę nuo 100 iki 150

mylių aukštyje lekiant po 18,000 mbylių į valandą.

Kada tas bus galima, bus pradėtas ruošimasis skristi į kuria nors planetą.

Gelžkeliai nori gauti leidimą vėl pakelti mokestį už prekių pervežimą 12 procentų. Jeigu mokestis būtų vėl pakeltas, kompanijos gautų \$45,000,000 daugiau.

Praėjusių metų gruodžio mėnesį mokestis už pervežimą prekių buvo pakeltas 17 procentų.

Federalė vyriausybė pakelia taksus nuo pajamų, korporacijoms, ant cigarečių ir likerio. Tokiu būdu ji surinks \$245,000,000 daugiau šiais metais, o per pilnus metus susidarys \$352,000,000.

Tiems, kurių pajamos ir metus neviršija \$3,000, taksai nuo pajamų nebus pakelti, bet mokesčiai į senatvės

Palaiykite Tuos Biznierių Kurie Skelbiai LIAUDIES BALSĖ

pensijų fondą pakeliami iki 3 procentų, vietoj 2 procentų.

Nežiūrint to, numatomas \$393,000,000 deficitas.

Dešimt Jungtinių Valstijų kongreso atstovų (demokratų) ir šeši Britanijos parlamento nariai (įskaitant lordą Attlee) paskelbė bendrą rezoliuciją, reikalaujančią, kad Berlyno kontrolę perimtų Jungtinių Tautų policija.

Jie nori, kad JT policija kontroliuotų visą Berlyną, tai yra rytinį ir vakarinį.

Leningrade statomi požeminiai traukiniai bus moderniškiausi visame pasaulyje.

Amerikiečių mokslininkams pavykę pagaminti naują atominę batarėją. Tai

naujas būdas paversti atominę energiją elektra be turbinų ir generatorių, tiesiai iš atominės medžiagos.

Vaisių sunkos dėžutės didumo batarėja degino elektros lemputę 12 valandų.

WASHINGTON. — Straeginio karinio orlaivyno vadovas generolas T. Power sako, kad Jungtinės Valstijos dar vis neturi raketų, kuriomis galėtų pasiekti Tarybų Sąjungą.

DOMESII

Gal turite šeimą, draugų ar giminių Europoje kuriems reikia pagalbos? — Išgelbėkit gyvybę pasiūsdami svarbių medikamentų ir vaistų. — Rašykite telefonuokit ar užėikit į mūsų vaistinę ir pasiteiraukit Mes dabar turime orinį susisiekimą su tarybinėmis respublikomis

Taipgi turime polio čiepu (nuo vaikų paralyžiaus)

WALTMAN'O

DEPENDABLE DRUG STORE

1147 Dundas St. W. ties Ossington

Priešais "Ukrainska Knyha"

LE. 6-2139

Toronto

Siuntiniai iš Hamiltono

Į LIETUVĄ

Siuntiniai eina per "Ukrainska Knyha"

HAMILTON OVERSEAS PARCEL SERVICE

1145 KING ST. EAST

Telephone: LI-51724

Taipgi priimam siuntinius į visas kitas TSRS respublikas. Pas mus yra daug įvairios medžiagos, odos, ir kitų daiktų dėl siuntinių.

Atdara kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak. išskiriant pirmadienius.

Siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Estiją ir kitus SSRS kraštus. Siųskite savo giminėms ir artimiesiems siuntinius per lietuvišką įstaigą

SAKAS PARCEL SERVICE

sent by

Ukrainska Knyha

755 Barton St. E., Hamilton, Ontario
Tel. LI. 4-7239

Jūsų siuntiniai yra garantuoti ir apdrausti. Galite siųsti maistą, avalynę, vaistus bei rūbus, nuo 4 iki 17 svarų. Muito mokestis yra Ukrainska Knyha nustatytas.

Mūsų naujoje didesnėje patalpoje jūs rasite: avalynės, skaručių, skutimo ir kirpimo priemonių ir kt. Mes turime didelį pasirinkimą kostiuminės medžiagos. Kaina nuo \$8.00 ir daugiau už kostiumą. Lygios vienspalvės vilnos ir angliškos dryžuotos, išskyrus pirmadienius.

Mes jums patarnausime greitai, nuoširdžiai ir teisingai.

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 7 val. vakaro

Dėl Siuntinių į Tarybų Lietuvą

ir kitas Tarybų Sąjungos Respublikas

UKRAINSKA KNYHA

Suteikia Patogiausį ir Greičiausį Patarnavimą

Priimam persiuntimui gatavai sudarytus siuntinius tik iš naujų drabužių, medžiagos, avalynės, medikamentų, maisto ir kitko. Muitas ir kitos persiuntimo išlaidos apmokamos per mūsų firmą ir gavėjui nieko neberekia primokėti.

UKRAINSKA KNYHA Centras ir Skyriai Randasi:

TORONTE:

962 Bloor St. W. — 1162 Dundas St. W.

WINNIPEG: — 613 Selkirk Ave.

EDMONTONE: — 10803 — 95 St.

VANKUVERIJE: — 652 Kingsway St.

PROVINCIOJ GYVENANČIŲ DEMESIUI:

Norėdami pasiųsti savo siuntinius, galite juos prisiųsti į mūsų firmos centrą ar bile skyrių dėl persiuntimo. Savo laiške privalote įdėti sąrašą sime daiktus ir nustatysime muito sumą ir jums pranešime, kartu nurodysime ir kitas persiuntimo išlaidas. Gavę nuo jūsų mokestį, siuntinį pasiūnciamų dalykų ir kiek už juos buvo mokėta atskirai. Tada mes patikrinsime be jokių užvilkinimų, kaip galima greičiau. LABAI SVARBU nurodyti aiškų ir teisingą adresą, kam siuntinys yra siunčiamas. Daiktai dėl vieno siuntinio (kol nesupakuoti) turi sverti nedaugiau kaip 17½ svaro.

TORONTO IR APYLINKES GYVENTOJŲ DEMESIUI:

Pranešame, kad jau yra atidarytas ir veikia mūsų įstaigos skyrius Toronte sekanciu adresu:

UKRAINSKA KNYHA

1162 Dundas St. W. — LE. 4-7551

Toronto: kyriuje ir centrinėje raštinėje turime gerą pasirinkimą įvairių medžiagų, drabužių, avalynės bei odos dėl siuntinių.

Toronto skyrius ir centrinė raštinė atdara kas dieną nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Sekmadieniais ir pirmadieniais uždaryta.

Rašant mums laiškus, prašome rašyti anglių kalba.

Centrinė raštinė:

UKRAINSKA KNYHA

962 Bloor St. W. Toronto 4, Ont.

Telefonas: LE. 4-7551

prie savo lūšnos.

Saulės ružavai nudažyta jūra beveik nejudė.

Kojom užminami akmenys ir smėlis po nakties dar nesušilę. Mažytėse įlankelėse tarp uolų ramiai pliuksi vanduo. Seklumose dar tįso šešėliai — šešėliai nuo stūksančių aukštai uolų, nuo medžių, palinkusių ties bedugne.

Tačiau Maklajus dabar jau nežiūri nei į šešėlius, nei į saulę. Apsiaavęs nudėvėtais savo pusbačiais, jis bėga šluobdamas, bėga nenuleisdamas akių nuo balto, nejudančio debesėlio.

— Dūmai! Dūmai!

Į Laivą

— Ulsonai, pabuskite! Jūroje laivas!

Su trenksmu krenta kažkokia dėžė. Škambteli apversta stiklinė.

Papurtęs nuo miego, Ulsonas vienmarškinis puola pasitikti Maklajaus:

— Laivas? Jūs sakote — laivas? Mūsų paimti?

— Nežinau. Gal ir ne! Bet mes vis tiek turime jį pasitikti!

— Laivas!

Ulsonas kvatojasi. Ulsonas dainuoja. Ulsonas staiga persiverčia per galvą ir smagiai apibėga rankomis visą mažą aikštelę palei lūšną.

— Ulsonai, negalima gaišti! Mes turime pakelti vėliavą, persirengti, paimti raštus ir plaukti valtimi pasitikti laivo.

— Pasitikti laivo! Laivo!

Iš džiaugsmo Ulsonas neįstaria nė žodžio. Jis dar kartą persiverčia ore, pliaukšči nuogais pagais, paukšči pirštais, rodo jūrai ir medžiams liežuvį ir bėga persirengti.

Maklajus iškelia vėliavą. Didžiulis audeklas paklusniai slenka virvute aukštyn. Silpnas vėjelis ją išskleidžia. Ji plakasi ir bando skristi, lygiai kaip pririštas paukštis.

Maklajus eina į kambarį persirengti. Guli lagaminas, apverstas, tuščias ir sulamdytas.

— O juk persirengti net nėra ir kuo, — juokiasi Maklajus. — Kaipgi aš užmiršau, kad neturiu nė atsarginių marškinių! Bet čia ne bėda.

Paėmęs šepetį, jis rūpestingai valo pusbačius. Nepatenkinti kruta pliki išlindę

pirštai. Na ir pusbačiai!

Iš už pertvaros išeina visas nušvitęs, prašmatniai pasidabinęs Ulsonas. Pasirišęs dryžuotą kaklaraištį, padovanotą žmonos atsisveikinant, rankogaliai užsegti variniais segtukais, minkšta skrybėlė truputį pakreipta į šoną. Jis, atrodo, net odekolonu išsikvėpinęs.

— Sukrauti daiktus? — klausia jis.

Maklajus žiūri į jį.

— Savo galite, — kiek patylėjęs lėtai atsako jis.

— O jūsų?

— Mano kol kas nereikia.

— Jūs visa tai norite pakelti papusasams?

— Aš dar nežinau. Gal būt, aš dar ir pats čia pasiliksiu.

— Čia? Dar?!

Ulsonas nusiima skrybėlę ir bejėgiškai ja mosteli. Jis nieko, visiškai nieko nesupranta. Tačiau Maklajus neleidžia jam ilgiau samprotauti.

— Eikite į valtį, — ragina jis. — Aš susitariu su Saulu ir Diagusliu. Jie nuveš mus iki laivo.

Paskutinį kartą Ulsonas apžiūri lūšną. Ne, jie nieko nepamiršo. Klostuotas ir kaspiniais papuoštas žmonos atvaizdas jau paimtas. Skutimosi įrankiai, muilinė su neužmirštuolių vainikėliu ir užrašu "Malmo prisiminimai" taip pat jau lagamine.

— Aš pasiruošęs, — sako jis.

... Valtis plaukia greitai ir tiesiai. Dabar jau matyti visas laivas. Plevėsuoja Rusijos vėliava. Išlįga borto užrašas gerai pažįstamomis raidėmis — Smaragdas.

Maklajus nuleidžia žiūrą. Laivas vis didėja ir didėja. Ant rejų jūrininkai mosuoja besnapėmis savo kepuraitėmis. Vėjas plevena jų kaspinėlius.

Papuasai liaujasi irklavę. Išsigandę jie žiūri čia vienas į kitą, čia į Maklajų.

— Kiek žmonių! — stebisi jie. — Kiek tamo-rus!

Šioje pirogoje žmonių daugiau negu visame Gorendu. Mes nenorime toliau plaukti, Maklajau!

— Nesibijokite! Juk aš su jumis!

Jūrininkai ant rejų garsiai šaukia "ura". Gaudžia varinės pučiamųjų orkestro dūdos.

Maklajų pažino! Maklajų sveikina!

Papuasai dreba visu kūnu, užsidengdami rankomis ausis. Srovė neša paleistus irklus.

— Ką jūs darote?! — rėkia Maklajus.

Tačiau papusiai jo neklauso. Jie mosteli viršum galvų rankomis ir šoka į vandenį. Tamsios rankos greitai iriasi. Jie plaukia į krantą. Garbanotos, plunksnomis papuoštos jį galvos kaip sviediniai šokinėja tarp bangų.

"Smaragdas" išmeta lyną.

Maklajus ir Ulsonas vargais negalais pritraukia valtį prie laivo borto.

Dar smarkiau gaudžia dūdos. Dar garsiau nuaidi tris kartus "ura". Dešimtyms rankų siekia Maklajų ir Ulsoną, dešimtyms rankų padeda jiems pasikelti į laivą.

Ir štai po kojomis jau denis. Blizga nušveisti turėklai. Besisupančiuose kapitono bokštelio stikluose vieno dais tarpais blyksi saulės ir jūros atspindžiai.

Kažkas spaudžia ranką. Kažkas apkabina Maklajų. Kažkieno tik ką nuskustas, muilu kvepiantis skruostas prisiglaudžia prie jo veido.

— Nikolajau Nikolajevičiau! Brangusis! Galų gale!

Pokalbis Kajuatkompanijoje

— Dovanokite, Nikolajau Nikolajevičiau, bet aš vis dėlto nesuprantu. Jūs nenorite išplaukti su mumis?

— Aš manau, kad man reikėtų pasilikti čia.

— Plaukit, plaukit! Kalbėkim rimtai. Kiek laiko jūs išbuvote saloje?

— Penkiolika mėnesių.

— Penkiolika mėnesių! Ir to jums dar nepakanka?

— Man norisi surinkti kuo

daugiau medžiagos, ir be to...

— Na, kas dar? Sakykite, Nikolajau Nikolajevičiau!

— ... ir be to, papuasai labai priprato prie manęs.

— Neblogas mirties nuo drugio pateisinimas. Jūs gi baisiai sublogęs, Nikolajau Nikolajevičiau! Jūs žinote, mes net ne iš karto jus pažinome. Liesas, pageltęs, akys įdubusios. Tik ir guldyk, kaip sakoma, į grabą.

— Taj niekis. Jūs paliksite man chinino, ir viskas bus gerai. Va Ulsoną tai būtina turite paimti. Man kartais atrodydavo, kad jis pradeda kraustytis iš proto...

— Labai natūralu. Aš, tur būt, irgi išėčiau iš proto!

— Manau, kad ne. Bet apie tai vėliau. Susitarkime galutinai. Jūs man paliksite chinino, truputį maisto, popieriaus... Būtų gerai, jeigu atsirastų kokia pora marškinių ir kelnų. Dar pusbačiai. Pusbačiai man būtina reikalingi.

— Ir, vadinasi, vėl metams?

— Kol atplauks kitas laivas. Gal būt, net daugiau negu metams.

— Beprotybė! Gryniausia beprotybė! Tebūsiu prakeiktas, jeigu aš jai pasitarnausiu! Nei chinino, nei pusbačių, nei sausainių. Jūs plauk-

site su mumis, Nikolajau Nikolajevičiau.

— Jūs stačiai juokaujate, kapitone. Juk neišvešite gi manęs per prievartą?

— Ne, aišku, ne! Chinino taip pat aš jums paliksiu, kiek panorėsite. Bet jūs dar turėtumėt pagalvoti, Nikolajau Nikolajevičiau.

— Aš galvoju.

— Jūs neapykite ant manęs, brangusis, kad ir aš toks, kaip tas jūsų Ulsonas. Na ir ką gero jūs randate tarp tų laukinių?

— Taip, šičia jūs visai kaip mano Ulsonas... Sakykite, kapitone, ar jums kada nors teko kirsti medį akmeniniu kirviu?

— Man? Akmeniniu kirviu? Dėl ko?

— Na, o jeigu jums tektų tai daryti, kaip jūs manote, ar lengva būtų?

— Medį? Akmeniniu kirviu? Velniai žino! Tur būt, nelabai!

— Na, o jeigu jums tektų pasidaryti iš kokoso riešuto gražų, tikrai gražų indą, išraižytą smulkučiu ornamentu ir įmantriais piešiniais? Bet taip pat be peilio, be piūklo, be tekinimo staklių — vien tik kaulu ir pagalastu kiauktu. Pasidarytumėt jūs jį?

— Ne! Manau, kad ne!

(Bus daugiau)

Advokatas - Notaras

WILLIAM PALAMAR

Suite 133

17 QUEEN ST. E. TORONTO
Office EM. 2-1941 - Telefonas - Res. EM. 6-1743

Laidotuvių Reikale Kreipkitės Pas

Bates & Dodds

FUNERAL SERVICE LIMITED

A. E. RAPER, Managing Director

931 QUEEN ST. W. — Toronto — Empire 3-0681

Lietuviška Valgykla

UNION CAFE

387 SHERMAN AVE. N. HAMILTON, ONT.

Sviežias Maistas. Geras Pasirinkimas Įvairių Lietuviškų Valgių. Turime Kambarių Apsistojimui. Savininkas Ch. Pampalas
Telefonas: LI. 46917

Lilia Flower Shop

630 QUEEN ST. W. TORONTO

Specializuojamės Prirėngime Gėlių Vestuvėms, Laidotuviams ir Kitiems Reikalams.
Telefonas EM. 6-4183

BEAVER

SHELL SERVICE STATION

Ir Užkandžių Baras

Hway 11, R. R. 3, Orillia N., Ont.

Prašome sustoti dėl geso ir užkandžių
Savininkai S. S. Zostautal
Telefonas: FA. 4-6831

M. W. Kellermann

ADVOKATAS

12 Richmond St. E.

Ofiso tel. EM. 6-9591

Res. — HU. 3-1232

Toronto

FRANK VASS, B.A.

Advokatas - Notaras

Suite 403 455 Spadina

Ofiso tel. WA. 2-6111

Res. — CL. 1-0651

Toronto

Akių ir Akinių Specialistas

J. E. Merritt & Son

Optometristai - Optikai

Valandos: 9-12 ir 1-6

Treč. po pietų uždaryta

Antrad., Ketv. ir Penkt. vakarais

pagal susitarimą.

Tel. LE. 5-6400

1149 Dundas St. W.

Toronto, Ont.

Pranešimai

Windsor, Ont.

Parengimas Neįvyks

Dėl tam tikrų priežasčių skelbtas senųjų Windsor lietuvų parengimas balandžio 25 dieną neįvyks.

Parėngimų Komisija

Winnipeg, Man.

Lietuviškos filmos

Sekmadienį, balandžio 26 d., 2 val. p. p., Lietuvių klube, 240 Manitoba Ave., bus rodomos dvi lietuviškos filmos: "Zydėk Jaunyste" ir "Kol Nevėlu". Pirmą filmą spalvuota, įdomi ir graži. Joje matysite Lietuvos jaunimo gražius ir kilnius pasirodymus. Antroji filmą, tai komedija iš žvejų gyvenimo. Filmų rodymas truks virš dvi valandas.

Prašome nesivėluoti.

Rengėjai

Toronto, Ont.

Susirinkimas

Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Toronto kuopos narių mėnesinis susirinkimas įvyks sekmadienį, balandžio 19 d., 2 val. po pietų, Lietuvių salė, 160 Claremont St.

Visus mūsų kuopos narius ir nares ir ne narius susijdomaujančius mūsų draugijos veikla labai prašome dalyvauti šiame susirinkime.

Kuops Valdyba

Rochester, N. Y.

Ruošiamės Vakarienei

Rochester, N. Y., LDS 11-ta kuopa, gegužės 9 d. ruošia vakarienei. Vakarienei bus patiekta skaniai paruošta paukštiena. Prašome ruoštis jon. Ypatingai kviečiame organizuotis iš tolimesnių vietovių, kaip tai iš Toronto, Kanada, ir Binghamton, N. Y., kuo skaitlingiau dalyvauti.

Detališkesnis parengimo skelbimas tilps sekančiuose Liaudies Balsu numeriuose. Prašome sekti skelbimus ir atvykti į svečius pas rochesteriečius.

Parengimo Komisija

Bruce Marsh, 32 metų amžiaus CBC pranešėjas. Jis vakarais duoda žinias per TV iš Toronto ir jo apylinkės įvykių. Liberty žurnalo pravestuos balsavimuos šią žiemą jis buvo pripažintas kaip geriausias žinių pranešėjas.

Torontiečių Kronika

Skandžiai Sužeidė R. Antanavičienę

Balandžio 8 d. A. ir R. Antanavičiams grįžtant iš savo ūkės, koks įgėręs auto vairuotojas smogė į Antanavičių automobilį, ko rezultate R. Antanavičienė skaudžiai sužeista ir laike avarijos net išmesta iš automobiliaus. Abu Antanavičiai buvo ambulanšu nuvežti į Newmarket ligoninę, kur suteikus pirmą pagalbą vėliau buvo parvežti namo. R. Antanavičienės veidas baisiai sužalotas, yra išmuštų dantų ir abiejų kojų keliai smarkiai sužeisti. Viena koja įdėta gipse. Ligonė gydos daktaro priežiūroje namie.

Auto vairuotojas, įvažiuavęs į Antanavičių automobilį, areštuotas.

Mirė

Balandžio 10 d. mirė senas torontietis, M. Braukyla, apie 56 metų amžiaus. Mirė širdies liga — staigiai.

Laidotuvėmis rūpinosi vėlionies pusbrolis, atvykęs iš Montrealo.

M. Braukyla buvo vidutiniai pasiturintis žmogus, bet mirus nerasta jo testamentas.

Iš Sūnų ir Dukterų Draugijos Susirinkimo

TORONTO. — Balandžio 5 dieną įvyko Sūnų ir Dukterų Draugijos pirmos kuopos narių susirinkimas, kuriame dalyvavo gana geras skaičius narių. Žinoma, turėjo dalyvauti daugiau, kadangi buvo diskutuojamas visų bendras reikalas.

Draugijos komitetas pranešė, kad sirgo ar dar serga septyni nariai: Žaliaduonienė, Pociuvienė, Zmuidinas, Mikšionis, o Jonas Dapkūnas yra sunkiai sužeistas darbvietėje.

Iš kontrolės pranešimo už praėjusius tris mėnesius paaiškėjo, kad salės įeigos prašoka pustrėčio tūkstančio. Centro sekretorius pranešė, kad per tą patį laiką išdas paaugo apie septynių šimtų.

Konstitucijos komisija pateikė savo nuomonę kaslinink pašalpos išmokėjimo. Susirinkimas plačiai diskutavo ir aptarė. Dauguma pasisakė už tai, kad palikti pašalpa tokią, kaip dabar, per 26 savaites, o praėjus metams laiko vėl mokėti pilną pašalpą 9 savaites vietoje pusės pašalpos per 26 savaites.

Dabartinė konstitucija neleidžia virš 45 metų persikelti iš žemesnio skyriaus į aukštesnį. Susirinkimas vieningai pasisakė už tai, kad ir virš 45 metų amžiaus nariai galėtų persikelti į aukštesnį skyrių, sumokant skirtumą už kiekvienus metus.

Kaip yra žinoma, nuo pat įsteigimo trečias skyrius kasmet duoda nuostolius. Tad nutarta siūlyti pakelti mėnesines duokles 10 centų.

Gegužės mėnesio susirinkime bus renkami delegatai į Draugijos suvažiavimą, kuris įvyks rugpjūčio 1 ir 2 dienomis. Pageidaujama, kad sekantis susirinkimas būtų skaitlingas, nes tai visų re-

tad visas jo turtas paimtas public tursto žinion.

Serga

Pastaruoju laiku susirgo plačiai žinoma torontietė A. Gaižauskienė. Gydos namie daktaro priežiūroje.

Rep.

kalas. Taipgi reikia nepamiršti, kad bus diskutuojamas Draugijos įstatymų keitimasis.

Pirmon kuopon įstojo dvi jaunos narės. O ką veikia rinktieji vajininkai?

Viena draugė pranešė, kad čia augę lietuviai iš savo pa-

rengimo gavo pustrėčio šimto pradžia savo veikimo. Jie dėkingi draugijai už suteiktą salės veltui, Jie rengia kitą parengimą gegužės 9 dieną. Jie turėjo susirinkimą ir išrinkę komitetą iš 14 asmenų.

Kuopos Korespondentas

Belsize Tailors

J. RACIO

Vyriškų ir Moteriškų Rūbų Siuvykla

Taipgi parūpiname nupiginta kaina medžiagos dėl siuntimo Lietuvon.

2011 Yonge St. - Toronto - HU. 9-9526

Lietuvis Stogų Dengėjas

Abest Roofing & Tinsmithing Co.

144 FIRST AVE.

Tel. HO. 6-8252

Toronto 8, Ont.

Dengiame naujus ir taisome senus stogus, vandens nutekėjimus (eavstrough) ir atliekame visokius skardos darbus.

Savininkas C. SWANKAS

Lietuvių Apšildymo Firma

Rose Heating -- Tinsmith Co.

844 Broadview Ave.

HO. 6-1623

Krautuvė: 723 Gerrard E.

Didelis pasirinkimas krosnių: gazo - alyvos - anglių - stokerių. Conversion burners.

Vandens tankai - gazo ir elektros. Namų Vėsintuvai Vartotų radiatorių, vonių ir šildytuvų, kurenamų gazais, alyva ar profan gazu, tinkamų dėl gyvenamų namų ar vasarnamių.

Savininkai ZALECKIAI

LIETUVIS PLUMBERIS

J. Lisauskas

Įrengiam Aliejinį Apšildymą
Atliekam Kitus Plumberio Darbus
Darbas Garantuotas — Prieinama Kaina

148 WESTMINSTER AVE.

Tel. LE. 2-5191

Toronto

Automobilių Radiatorių Reikalais
Prašome Kreiptis

Intersection Radiator Service

8 OLD WESTON RO. - Toronto - RO. 6-1509

Taisome, valome ir patikriname visokių automobilių radiatorius

Savininkai A. A. Gužauskai

Visokių Pienu Produktų Krautuvė

Modern Dairy

847 COLLEGE ST.

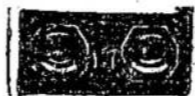
TORONTO

Telef.: LE. 6-1429

Taipgi didelis pasirinkimas visokių sausainių, maisto produktų.

Savininkai: A. A. Kuktal

J. LUNSKY

AKIŲ SPECIALISTAS

Egzaminuoja akis, ištiria akių nervus, nuo kurių pa-eina nervuotumas ir galvos skaudėjimas. Pritaiko akiniu.

470 College W., Toronto

Tel.: WA. 1-3924